REČICA OB SAVINJI MOZIRJE

Savinjske NOVICE

Glasilo skupščine občine in delovnih organizacij občine Mozirje

Leto XII
Številka 4
April 1980

LJUBNO GORNJI GRAD

Svoje sreče kovači!

Prvi maj – praznik dela, praznik delavcev vsega sveta. Delavskemu razredu Jugoslavije pa pomeni ta dan še več. Z radostjo in veseljem se spominjamo prehojene poti, se veselimo naših uspehov in obenem razmišljamo o težki poti, ki smo jo prehodili v času do 2. svetovne vojne in med samo vojno.

V času kapitalističnega zatiranja so delavci ta dan odhajali na ulice, ugotavljali svojo moč in se bodrili za boj. Danes ocenjujemo delovne uspehe in se dogovarjamo za nove naloge.

Včasih smo s hrepenečimi pogledi po svetu iskali dežele, kjer imajo ljudje več pravic, svobode. Danes pa hodijo drugi, iz vseh koncev sveta k nam, iskati vzorov za svojo pot. Jugoslavija še včeraj razkrojena zaradi nacionalnih, socialnih, političnih in verskih razpotij, je danes dežela milijonov zavestnih in delovnih samoupravljalcev, graditeljev novih proizvodnih in družbenih odnosov. Smo velesila miru, demokracije, neuvrščenosti. Bodočnost novega, še nedoseženega. Veliko prijateljev imamo po svetu. To prijateljstvo in zaupanje pa smo skovali z našo poštenostjo in dosledno politiko. Naj tudi v mednarodnih odnosih obvelja načelo, da je vsak narod svoje sreče kovač.

Dosegli smo takšno stopnjo razvoja, ko lahko oblast iz roke države in njenih organov prenašamo neposredno na sam delavski razred.

V uveljavljanju samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov smo dosegli določene uspehe. Vendar se pa na nekaterih področjih in v nekaterih sredinah ti odnosi uveljavljajo počasi. Smo svoje sreče kovači in ne more biti vseeno kakšen je vpliv delavca na družbena dogajanja.

V januarju smo v Zvezi sindikatov opravili občne zbore, sprejeli usmeritve za nadaljne delo. Potrebno je poudariti, da se v teh naših hotenjih za boljši jutri srečujemo s težavami, ki so včasih izven naše moči. Na področju gospodarstva bijemo bitko za večjo storilnost. Skoraj v vseh sredinah so delavci z razumevanjem sprejeli ukrepe, v večini organizacij združenega dela uresničujejo stabilizacijske programe. Kakor vedno do sedaj, bo znal delavski razred Jugoslavije prebroditi težave s katerimi se srečuje.

Z vso pravico lahko ugotavljamo, da smo enotna, visoko zavestna skupnost, ki ima jasno začrtane cilje za bodočnost.

V tem času pa se še celo mnogokrat spomnimo človeka, ki je vse svoje življenje posvetil narodom in narodnostim Jugoslavije, zato da bi živeli srečno in v blagostanju. Koliko bojev je moral izbojevati, tako doma, kakor tudi izven naših meja. Danes pa bije težak boj z boleznijo.

Vsakdo izmed nas bi mu dal del svojega zdravja, če bi bilo to mogoče. Zato naj bo želja nas vseh ob prazniku 1. maja, da tovariš Tito, tudi ta boj izbojuje srečno kot je mnoge do sedaj.

FRANJO GERDINA

Občanom in delovnim ljudem ob prazniku dela najboljše želje in mnogo delovnih uspehov

Skupščina in IS občine Mozirje, družbeno politične organizacije, delovne organizacije, samoupravne interesne skupnosti in uredništvo.

Krepitev naše obrambne pripravljenosti

Večkrat poudarjamo, da so naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite sestavni del naših vsakodnevnih nalog in da morajo postati sestavina samoupravnega odločanja delovnih ljudi in občanov. To pomeni vključevanje nalog splošne ljudske obrambe v vse aktivnosti kjerkoli se nahajamo, v delovni organizaciji, krajevni skupnosti, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter društvih. Ali drugače rečeno, vsaka naša aktivnost mora biti zastavljena v krepitev naše obrambne pripravljenosti. K večji in boljši obrambni pripravljenosti pa prispeva cela vrsta faktorjev, kot so krepitev gospodarske moči družbe, dobri samoupravni odnosi, aktivno delovanje vseh družbenopolitičnih organizacij in drugih subjektivnih sil v družbi. Zato aktivnosti za krepitev obrambne pripravljenosti ne moremo izdvajati kot posebne naloge, s katerimi se naj ukvarjajo samo določeni ljudje. To spoznanje je že močno preraslo v naše delo in ponašanje.

V zadnjem obdobju smo dosegli vidne rezultate v podružbljanju obrambnih priprav in uveljavljanju družbene samozaščite. O vprašanjih obrambe razpravljajo delavci v TOZD, občani v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. Vprašanja ljudske obrambe in družbene samozaščite smo vključili v sistem planiranja v vsaki samoupravni organizaciji in družbenopolitični skupnosti. Seveda še ne gre brez težav v marsikateri sredini. Ponekod naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite še vedno smatrajo kot neke dodatne naloge in vsiljene z zakonom. Poskušajo se prikazovati kot posebno zahtevno strokovno delo, ki ga večina delavcev ne zmore. Posamezni odgovorni delavci v OZD pa večkrat ne najdejo ustreznega časa za to področje nalog. Takšno pojmovanje in ponašanje gotovo ne krepi naše obrambne pripravljenosti. Zato se moramo z vsemi negativnimi pojavi odločno spopadati.

V okviru obrambnih priprav dajemo vse več pozornosti družbeni samozaščiti. Ta obsega zelo široko področje družbene aktivnosti.

Vprašanja in naloge družbene samozaščite so povezana z delom v materialni proizvodnji, z gospodarjenjem in upravljanjem z družbenimi sredstvi, krepitvijo zakonitosti poslovanja, javnim redom in mirom, s prometno varnostjo, bojem proti zunanji propagandni in subverzivni dejavnosti in drugim negativnim pojavom. Eno od pomembnejših vprašanj družbene samozaščite je naš odnos do družbenega premoženja. Ta odnos je mnogokrat in marsikje še nepravilen. Pomembna družbena proizvodna in materialna sredstva so pre-večkrat neustrezno zavarovana in izpostavljena kraji ter uničenju. Na opozorila pa slabo reagirano z odpravljanjem ugotovljenih slabosti. Marsikdaj se čutimo preveč varni. Politične in varnostne rezmere so pri nas resnično dobre. K takšnim varnostnim razmeram veliko prispeva naš sistem družbene samozaščite, posebno, če smo vanj vključeni vsi delovni ljudje in občani. Z zanemarjanjem nalog v okviru družbene samozaščite lahko pride do negativnih pojavov in slabših varnostnih razmer. Zato vsi samoupravni in družbenopolitični dejavniki v občini ocenjujemo varnostne razmere v svojih sredinah in sprejemamo ustrezne ukrepe za odpravljanje slabosti, ki bi lahko privedle do pojava izrednih razmer.

Za ugotavljanje učinkovite povezave in usklajenega nastopanja vseh samoupravnih, družbenopolitičnih in strokovnih dejavnikov v obrambnih pripravah, v preprečevanju in odpravljanju morebitnih izrednih razmer ter v neposredni vojni nevarnosti in v vojni, smo v preteklem letu ustanovili komiteje za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v vseh TOZD, krajevnih skupnostih in v občini. Komiteji bodo kot posebni družbeni organi na področju splošne ljudske obrambe zamenjali dosedanje delo odborov za SLO in družbeno samozaščito. Prve ocene delovanja komitejev za SLO in družbeno samozaščito so pozitivne. Komiteji so v zelo kratkem času svojega delovanja dobro utrdili svojo organiziranost in način delovanja. Pomembno so prispevali k aktivnosti pri izdelavi in sprejemanju obrambnih načrtov OZD in krajevnih skupnosti. Komiteji so ocenili politično–varnostne razmere v svojih sredinah in se dogovorili za aktivnost vseh družbenih dejavnikov vključenih v komite, kako bomo v nadaljnem delu odpravljali slabosti in tako še bolj okrepili našo splošno varnost.

Mednarodne politične razmere so se ob koncu preteklega leta prilično poslabšale. Proces popuščanja napetosti in splošna pripravljenost k razoroževanju sta zašla v resno krizo. Ponovno se oživljajo pritiski blokovskih sil za uveljavitev njihovih interesov tudi za ceno vojaških intervencij. V takšnih mednarodnih razmerah si Jugoslavija še naprej aktivno prizadeva za uveljavljanje popuščanja napetosti in za uveljavitev miru na svetu. Kot eden od pobudnikov neuvrščene politike in miru v svetu smo večkrat tarča raznim pritiskom s strani blokovskih sil.

Teh pritiskov se bomo ob doslednem uveljavljanju politike neuvrščenosti krepili našo obrambno sposobnost. Obrambna sposobnost pa bo toliko večja, kolikor bomo uspeli učinkovito okrepiti naše gospodarstvo in uveljaviti samoupravne odnose.

Priznanja OF so prejeli

Jožica PURNAT iz Gornjega grada – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in na področju kulture

Janez ŽAGAR iz Mozirja – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in krepitvi splošne ljudske obrambe

Anka ČEPLAK iz Bočne – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in krepitvi krajevne samouprave

Ivica KOZOVINC iz Šmartnega ob Dreti – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in krepitvi krajevne samouprave

Jože CELINŠEK iz Rečice ob Savinji – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in krepitvi splošne ljudske obrambe

Alojz PLAZNIK iz Mozirja – za delo v družbenopolitičnih organizacijah in krepitvi samoupravnih odnosov v kmetijstvu

Martina ČOP iz Mozirja – za delo na področju zdravstva in krepitve organiziranosti Rdečega križa

Jurij KLADNIK z Ljubnega – za delo v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah

Osnovna šola Gornji grad – za vzorno vključevanje v življenje krajevne skupnosti

Srebrni znak sindikatov pa sta prejela: Olga Vršnik iz Luč in Franček Štiglic iz Ljubnega. Čestitamo!

Novo vodstvo sindikatov

Na zadnji seji Sveta sindikatov občine Mozirje so bile sprejete nekatere spremembe v vodstvu. Tako bo odslej predsednik sveta Andrej Krajnc iz Kovinarstva Ljubno, podpredsednik Jože Časl iz ZKZ Mozirje, sekretar pa Franjo Gerdina, ki bo to delovno obveznost opravljal poklicno.

Pomembna surovina

Že v predhodni številki smo napovedali razgovor s predsednikom Izvršnega sveta pri SO Mozirje o tegobah, ki tarejo predelovalce lesa v naši dolini. Anton Vrhovnik, dipl. ekon. se je ljubeznivo odzval našemu povabilu. Razgovor pa je tekel takole:

Novice: Množica naših občanov živi tako ali drugače od lesa, kaj to pomeni?

Vrhovnik: Lesne količine imajo za nas vse izreden pomen. 68 % vseh površin v občini je pod gozdovi. Ta okoliščina je seveda pogojila razvoj gospodarstva v dolini. Narekovala je usmeritev lesno predelovalne industrije. S časom so postala hotenja po domači predelavi vse večja. Medtem, ko so nekoč mnogo lesa splavili na jug v polpredelani obliki, se sedaj borimo za popolno, oziroma optimalno predelavo. V tem vidimo tudi bodoči razvoj.

Novice: Kakšno je današnje stanje glede razpoložljive lesne surovine v občini. Znano je, da so nekateri organi in nekatera telesa pri SO Mozirje temeljito proučila sedanji trenutek?

Anton Vrhovnik med pogovorom

Vrhovnik: Današnje stanje je žal takšno, da zaradi administrativnih posegov prihaja do ekonomsko neutemeljenih ugotovitev. Prav iz teh razlogov je trenutno zanimivo prodajati polpredelan les. Na meji ekonomičnosti pa so izdelki stavbnega pohištva in podobno. Seveda je treba poudariti, da takšne razmere niso običajne. So torej posledica predpisov, ki posegajo v razmere trga.

Novice: Zakaj je na trgu les tako iskan?

Vrhovnik: To je tudi v svetovnem merilu tako. Les je povsod iskana surovina, zato so stanja pri nas dokaj podobna tistim v svetu. Gre za snov, ki se ne da industrijsko pridelati. Torej je odvisna njena količina od naravnega prirasta. Uporaba lesa je vsestranska in v svetu raste iz leta v leto. Ne da se v kakovosti nadomestiti z drugimi materiali. To se je poskušalo, vendar razvoj kaže, da gremo kjer se da nazaj na les. Denimo, pohištvo. Danes marsikdo rad plača več, le da je omara, miza, stol in podobno iz lesa in ne iz nadomestka. Z rastočo kupno močjo naših ljudi, postaja takšno stanje tudi na našem trgu. To pa je treba trezno upoštevati in se temu toku prilagoditi. Gre torej za ukrepe na daljši rok, ki bodo potrebni, če hočemo slediti razvoju, ne da bi nas čas pohodil.

Novice: Kako delamo pri nas?

Vrhovnik: Kakih 30 % lesa iglavcev se v dolini predela. Mislim na dokončno predelavo. Žal pa ne predelujemo lesa listavcev. Tudi ta bi bil zanimiv. Samo primeroma navajam, da bi lahko obrtniki s pridom predelovali bukovino v parket, razne galanterijske predmete in podobno. Vse je zaenkrat tako, da moramo žagan les za potrebe naše predelave tudi dokupovati zunaj doline. To pa ni ugodno. Ugotavljamo, da debelina posekanega lesa upada. Temu se želimo prilagoditi, saj je potrebna nova oprema, ki bi odstotek izkoristka iz takega lesa povečala. V Nazarjah je v pripravi nova žaga, ki bo tem zahtevam ustrezala. Ne moremo pa seveda mimo dejstva, da je stanju deloma kriv tudi promet lesa mimo utečenih poti.

Novice: Kaj bi morali pokreniti, da bi se stanje v dolini izboljšalo?

Vrhovnik: Potrebni so ukrepi, katerih učinek bo treba sprotno slediti. Naj jih nekaj naštejem! Nova žaga v Nazarjah, nujna razlika v ceni glede na kakovost hlodovine, nadzorni ukrepi in podobno. Zavedamo se, da z ekonomskimi posegi ne bo mogoče izenačiti pogoje prodaje (zasebne in družbene), ker bremeni lesne količine mnogo gmotnih obveznosti. Slednje v direktni prodaji niso zajete. To pa utemeljuje in narekuje ustrezne nadzorne ukrepe. Gre za širša družbena vprašanja, ki narekujejo sodelovanje vseh dejavnikov in širokega kroga občanov. Saj nam končno ne more biti vseeno kako bodo naši ljudje v bodoče živeli in seveda od česa.

Tečaji Narodne zaščite

Usposabljanje pripadnikov Narodne zaščite je pomembna naloga. Na posebnih izpopolnjevalnih tečajih se „zaščitniki" sproti seznanjajo z novimi prijemi in nalogami v njihovi dejavnosti. Tečaji so občasni. Trenutno pa so jih pripravili na območjih krajevnih skupnosti Ljubno, Luče in Solčava.

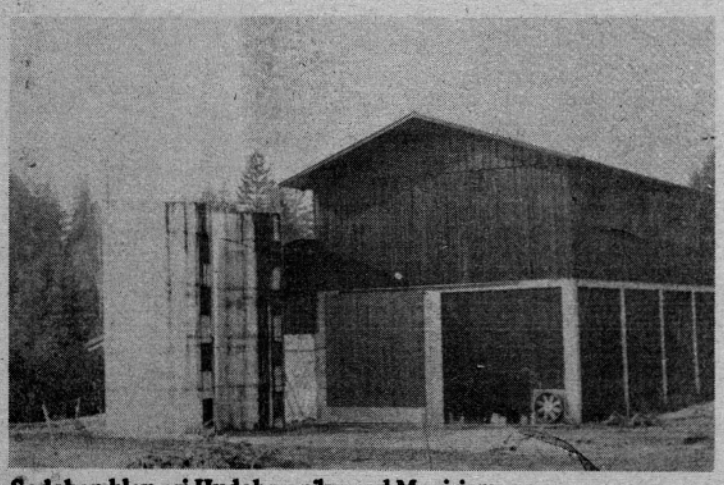

Sodoben hlev pri Hudobrezniku nad Mozirjem

Uspešno poslovali v letu 1979

Zasebni sektor gozdarstva v občini Mozirje daje okoli 70 % letne proizvodnje gozdnih sortimentov in predstavlja pomemben činitelj v preskrbi lesne industrije.

Primerjava proizvodnje 1978/79 nam pokaže, da smo v preteklem letu dali lesni industriji za 6,9 % več surovin, kot leto prej.

Na podlagi planske zadolžitve bi v letu 1979 morali oddati lesni industriji 69.000 m3 lesa, dejansko pa smo ga oddali le 68.454 m3, kar predstavlja 99,2 % letnega plana. Če k planski oddaji prištejemo še les, ki so ga posamezni gozdni posestniki darovali KS za razne komunalne akcije in je preko teh bil oddan lesni industriji, smo plan oddaje lesa dosegli s 100,3 %.

Za 68.454 m3 lesa iglavcev in listavcev, ki smo jih oddali lesni industriji, smo iztržili 82,654.573,00 din ali povprečno 1,207,44 din za vsak prodani m3 lesa. Ostali dohodki OGK so predstavljali 8,742.713,00 din, kar predstavlja skupni prihodek 91.397.286,00 din.

Na račun stroškov gospodarjenja, ali upravne režije, kot temu po domače pravimo, smo zbrali 8,416.752,20 din.

Biološke amortizacije smo v preteklem letu imeli na razpolago 9,059.135,79 din. V navedenem znesku je zapopaden tudi prenos salda iz leta 1978 v višini 309.378,69 din.

Tehnične amortizacije in prispevek za ceste je bila ustvarjena v višini 3,447.119,75 din in saldo iz leta 1978 je znašal 419.244,75 din. Tehnične amortizacije in sredstev iz prispevka za ceste je bilo v lanskem letu na razpolago 3,862.360,50 din. Za odkupljenih 68.454 m3 lesa iglavcev in listavcev smo gozdnim posestnikom izplačali 52,536.386,10 din ali 791,21 din/m3 neto ob kamionski cesti. Za opravljene prevoze lesa smo TOZD-u Transport in lastnikom gozdov, ki so prevoz opravili sami, plačali 7,710.750,45 din/m3. Iz naslova upravne režije smo potrošili 2,277.364,10 din ali 35,00 din/m3 oddanega lesa za vzdrževanje gozdnih cest. Krajevnim skupnostim smo na osnovi 10,00 din za vsak oddani m3 lesa iglavcev izplačali 658,181,70 din. Stroški poslovanja OGK, ki jih ni možno plačati kot javno gozdarsko službo so znašali 3,028.038,10 din ter stroški skupnih služb in avtomatske obdelave podatkov 2,453.168,30 din. Vsi izdatki iz naslova upravne režije skupaj so za leto 1979 znašali 8,416.752,20 din.

Postavka biološka amortizacija vsebuje naslednje izdatke:

	din
Gojitvena dela	4.053.048,75
javna gozdarska služba	3.431.166,09
Urejanje gozdov	897.379,30
Znanstveno raziskovalna dela	207.034,45
Propagandni mat. – varstvo gozdov	33.819.35
5 % prispevka SIS za gozd. SRS	437,85
Skupaj	9.059.135,79

Tehnično amortizacijo in prispevek za ceste smo uporabili za:

	din
investicije	2.673.244,45
investicijsko vzdrževanje	805.991,70
projektiva?	274.558,00
Skupaj:	3.753.794,15 din

Neuporabljena sredstva, ki predstavljajo saldo 31. 12. 1979 znašajo 108.566,35 din.

Iz povedanega je razvidno, da so bila ustvarjena sredstva tudi plansko uporabljena. V celoti niso bila izkoriščena sredstva prispevka za ceste. Vzrok za to je iskati v slabi opremljenosti odseka za gradnje, ki pa se je v tekočem letu znatno izboljšala. S 1. marcem 1980 smo zaposlili v okviru OGK delavca, ki bo skrbel za racionalno in pravočasno koriščenje investicijskih sredstev.

Ob zaključku je potrebno omeniti še prilagajanje naše organiziranosti določilom zakona o združevanju kmetov. Na referendumu o Statutu TOK Gozdarstvo Nazarje in samoupravnem sporazumu o združevanju dela in sredstev članov in delavcev TOK Gozdarstvo Nazarje v sestavi DO GG Nazarje, je poleg zaposlenih delavcev glasovalo 627 članov kmetov. Naknadno je poslovni odbor, ki je po statutu pristojen za sprejem v članstvo, sprejel še 24 članov, tako, da ima točasno TOK (temeljni obrat kooperacije) Gozdarstvo Nazarje 651 članov in 38 delavcev.

Seveda proces organiziranosti s tem še ni zaključen. Pravico članstva v TOK-u ima vsak kmet – gozdni posestnik, ki čuti potrebo in voljo za sodelovanje s TOK. Na vseh naših enotah je možno dobiti obrazec, ki ga je potrebno izpolniti za sprejem v članstvo.

Kot smo že ob priliki tolmačenja statuta TOK (na zborih koncem leta 1979) povedali, imajo člani TOK določene obveznosti in pravice. Obveznost je v tem, da se udeležujejo sestankov, posvetov, sej samoupravnih organov, če so njih člani, pravice pa, da volijo in so voljeni v samoupravne organe, da si brez plačila prometnega davka nabavijo motorne žage in vitle za izvleko lesa in še eventualnih drugih pravic, katere bo za njih izposlovalo vodstvo TOK preko raznih strokovnih in političnih institucij v občini, republiki in zvezi.

Zavedajoč se, da je uspeh našega TOK v veliki meri odvisen od naših skupnih naporov, pozivamo vse člane TOK, da aktivno sodelujejo z delavci TOK, ker le skupni napori, predvsem pa naša samoupravna zainteresiranost, so predpogoj za še boljše uspehe.

TOK GOZDARSTVO NAZARJE

Uspela razstava

V spomin 70-letnice rojstva Edvarda Kardelja sta Zveza kulturnih organizacij in Občinska matična knjižnica v Mozirju pripravili zelo pregledno razstavo dela ter življenja velikega misleca in borca za samoupravljanje. Razstavo je odprl predsednik ZKO Anton Venek, lik velikega revolucionarja pa je osvetlil v podrobnosti predsednik OK SZDL Mozirje ing. Jože Kumer. Svečano vzdušje os zagotovili še recitatorji dramske skupine Prosvetnega društva Mozirje in pianistki Glasbene šole v Mozirju. Razstavne predmete je oskrbela Osrednja knjižnica Edvarda Kardelja iz Celja, pod vodstvom profesorja Vlada Novaka. Razstavo je omogočila gmotna podpora pokrovitelja, tovarne Elkroj iz Mozirja. Predstavnica kolektiva je ob otvoritvi razstave v kratkih besedah poudarila, kako si ta organizacija združenega dela prizadeva vključevati kulturo v življenje članov delovne organizacije. Na razstavi je bilo zaslediti izbor važnejših knjižnih del izpod peresa Edvarda Kardelja. Zanimive pa so bile tudi slike, ki so ponazarjale posamezne pomembne dogodke iz življenja neumornega graditelja delavskega pokreta in naše socialistične družbe. V dneh, ko je bila razstava odprta so si jo ogledali učenci vseh šol v dolini. Posebno številni pa so bili tisti iz mozirske šole. Nekateri kolektivi so v okviru sindikalnih organizacij pripravili skupinski ogled, žal pa je bilo teh le nekaj! Res pa je tudi, da še občanom ni prešlo v navado obiskovati razstave. Ko bo prosvetni dom v občinskem središču ustrezno obnovljen in bo v njem tudi bolj primeren prostor za tovrstne prireditve, takrat bo najbrže postalo tudi obiskovanje razstav bolj domače!

Mama

Mama, ti najdražja
si mi na svetu.
Tebe nikoli ne bom pozabila,
tebe nikoli ne bom zapustila
pa naj se zgodi, kar hoče.

Ko sem še v zibelki spala,
ti si pleničke mi prala.
Aja tutaja mi pela,
če nisem zaspala,
me v roke si vzela.

BOJANA PEČNIK
OŠ Mozirje

Naši znanci iz Aumetza v Franciji so poslali pozdrave. Na sliki moški pevski zbor na proslavi v Frankfurtu. Zbor je v sestavu Slovenskega delavskega društva Aumetz. Lansko leto so imeli koncert v Mozirju.

OPOZORILO!

9. MAJA T. L. BODO DELOVNE IN DRUGE ORGANIZACIJE V NAŠI DOLINI PRIPRAVILE OGLED REPUBLIŠKE RAZSTAVE O REVOLUCIONARJU EDVARDU KARDELJU V SLOVENJ GRADCU. ŽE SEDAJ OPOZARJAMO NA IZREDNO ZANIMIVOST, KI SO VSEKAKOR VELJA OGLEDATI. UDELEŽITE SE OGLEDA V KAR NAJVEČJEM ŠTEVILU!

Seja OK SZDL Mozirje

Člani občinske konference SZDL Mozirje so se sestali, da bi proučili programske zasnove usmerjenega izobraževanja. Hkrati so na seji podali izčrpno poročilo o delu organov konference za preteklo leto. Obravnavali so tudi naloge, ki stoje pred njimi. Poleg finančnega poročila za leto 1979 so sprejeli še načrt za leto 1980. Odločili so se za nekatere spremembe v pravilih OK SZDL in izvolili novega sekretarja konference. Kadrovska služba občine je pripravila za to priliko obsežno poročilo o poklicnem usmerjanju v naši občini. Zanimivi so podatki, ki prikazujejo želje učencev po končani osemletki. Od 258 učencev jih želi nadaljevati šolanje na srednjih šolah in gimnaziji 142, na poklicne šole se jih bo vpisalo 102, 14 učencev se ni moglo izreči o namerah po končani osnovni šoli. Temu nasproti pa so potrebe gospodarstva za leto 1980: 16 kandidatov z visoko, oziroma višjo šolo, 29 s srednjo, 96 s poklicno šolo in 150 delavcev ozkega profila. Za sedaj je naša občina v Sloveniji ena izmed tistih, ki imajo izredno nizek delež študentov na višjih in visokih šolah. To je zaskrbljujoče.

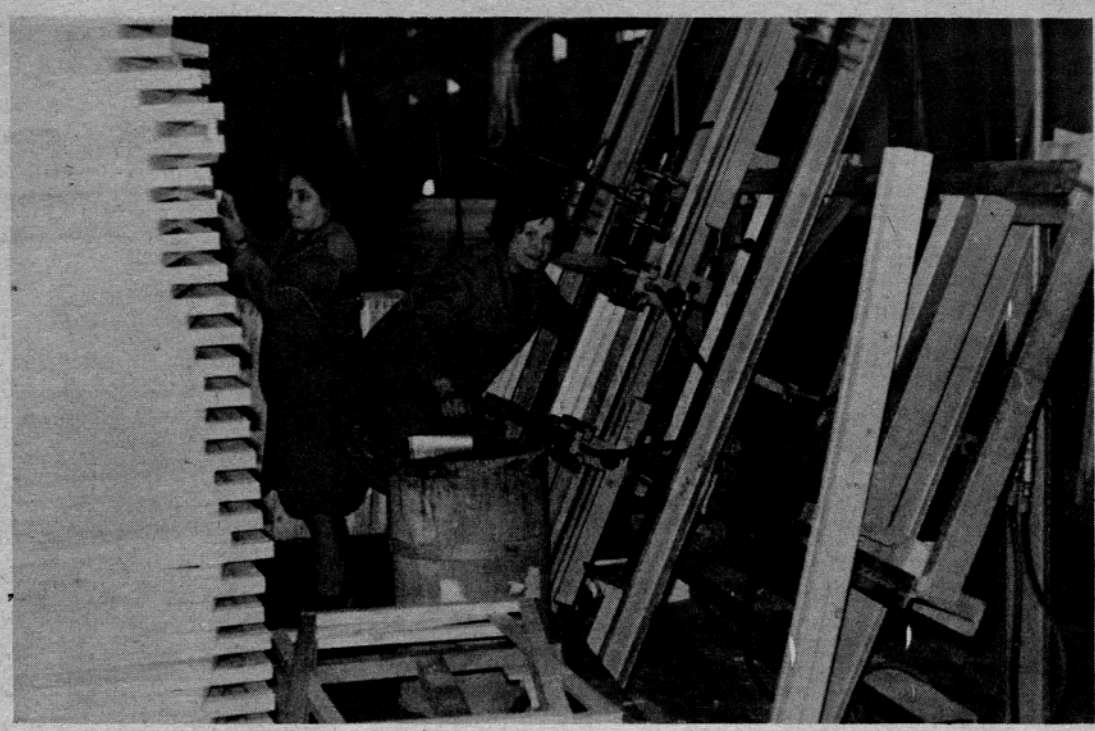

V proizvodnji Glina Nazarje

Popis borčevskih grobov

Grobišča in grobovi borcev NOV in drugih borcev so pod posebnim družbenim varstvom. V naši družbi se posveča vzdrževanju in negi teh pomnikov vojske vsa pozornost. Popis je bil opravljen koncem leta 1979. Pri tem seveda ni manjkalo težav. Podatke so popisovalci skrbno zbrali in tako je trenutno v občini 49 grobišč, grobov, kostnic in grobnic. Pokopana sta skupno 702 padla. Med njimi so trije narodni heroji in to Milka Kerin na Ljubnem, Vera Šlander in Dušan Kreigher–Jug na Tolstem vrhu. Pripravljen je program vzdrževanja grobišč in grobov v občinskem merilu.

Jakijev jubilej

V velenjskem kulturnem centru so ob petdesetletnici slikarja Jožeta Horvata – Jakija odprli jubilejno razstavo njegovih grafik in olj. Na otvoritveni slovesnosti je bilo mnogo občudovalcev Jakijeve umetnosti. Med gosti so bili Stane Dolanc, Emil Rojc in Mitja Rotovnik. Bogat slikarjev opus obsega že preko 8000 del, slik, grafik, keramičnega oblikovanja in fresk. O bogatem in plodnem delu Jakija je spregovoril ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik. V kulturnem programu so sodelovali z glasbenimi točkami učenci velenjske glasbene šole.

Posebej zanimiva je bila predstavitev monografije o Jakiju, ki jo je izdal v izredno lepi izvedbi kulturni center Ivana Napotnika v Velenju. Delo je natisnjeno tudi v angleščini in nemščini. Predstavitev so opravili v prostorih občinske skupščine občine Velenje.

Zbor zveze kulturnih organizacij

V prostorih občinske skupščine Mozirje so sklicali skupščino zveze kulturnih organizacij naše občine. Na njej so podali poročilo o delu v preteklem letu. Prikazali so tudi finančno poslovanje zveze ter sprejeli načrt dela za leto 1980. Izvolili so novo vodstvo, ki mu tudi poslej predseduje Anton Venek.

Za čisti kraj

Kolektiv osnovne šole v Mozirju se je odločil za široko akcijo čiščenja kraja. Tako pa so podružnične šole opravile enako delo na svojih območjih. Skoraj 800 otrok je odstranjevalo smeti in nesnago! Ali smo se ob tem vprašali, kaj lahko pri tem odrasli storimo? Ali smo se ob tem zamislili nad odpadki, ki jih kaj radi na skrivaj stresemo ob poti, ali v gozdu?

Vzgajamo otroke, ki so nam v takšnem primeru lahko samo za vzgled!

Mladi planinci

Mlad človek se mora naučiti vsega, kar bo pozneje potreboval v življenju. Tega načela so se držali pri planinskemu društvu v Lučah, ko so na tamošnji šoli ustanovili pionirski planinski odred. Tudi obiskovalci planin morajo marsikaj vedeti. Če bi povsod upoštevali to, bi bilo manj nesreč. Mladim pripravijo vsako leto člani PD Luče tečaj na katerem predavata dr. Anton Žunter in Peter Jež. Odred pa vodi Franc Ajnik. Vsako leto pa povedejo mlade na izlete v planine in jih spotoma seznanjajo s potrebnim poznavanjem hoje po strminah.

Pozdrav iz Šida

Uredništvo je prejelo kartico s pozdravi iz Šida. Pisali so jo taborniki, ki so bili na akciji „Preboj sremske fronte". Podpisi ne izdajajo pisca, zato se za pozdrave zahvaljujemo vsem tabornikom, ki so takrat preživljali lepe dneve v naši bratski republiki Srbiji.

Uredništvo

Očistimo svoj kraj

Pri svetu krajevne skupnosti Luče deluje med drugimi tudi komisija za varstvo narave. Vsako leto daje pobudo za čiščenje kraja. Tudi letos so sklicali vsa društva, da bi skupaj odstranili nesnago ter očistili obrežja Savinje in Lučnice. Pri tem delu pridno pomagajo šolski otroci. Posnemanja vredno!

Varnostniki – umetniki

Sredi maja, ko bo spominsko slavje varnostnih organov v naši republiki, bo v Mozirju razstava slikarskih in likovnih del delavcev milice in uprave javne varnosti. Lansko leto je bila takšna razstava v Velenju in je vzbudila veliko pozornost med krajani. Kakovost del je na ustrezni ravni, zato pričakujemo tudi v Mozirju med krajani dober obisk.

Nekaj misli o izvozu

Smisel mednarodne trgovine je v tem, da lahko trošimo več, kot bi doma lahko sami proizvedli.

Ob pogoju, da je trgovina med državami prosta, da ni zaščitnih carin, ne protekcioniranega uvoza, da trgovine ne omenjujejo različni politični vidiki itd, potem je trgovanje med državami koristno za vse. Menjalni tečaj je prilagodljiv, osnova mu je ponudba in povpraševanje.

Vzemimo, da v takih pogojih več uvažamo kot izvažamo. Za tak slučaj moramo imeti več deviz države izvoznice. Kaj se bi zgodilo? Naše povpraševanje po tujem blagu bi pognalo menjalni tečaj navzgor: n. pr. od 10 din za 1 DM na 11,40 din za 1 DM. Marka bi postala pri nas dražja, nemško blago bi se tako podražilo in uvažali bi ga manj. Dinar bi postal v Nemčiji cenejši in s tem tudi naše blago in Nemci bi kupovali več našega blaga. Vrednost marke 11,40 din bi se izravnala na prejšnjo vrednost 10 din za 1 DM.

Razen tega pa struktura in kvaliteta naših izdelkov, manjša produktivnost dela, prevelika odvisnost od uvoza zaradi nakupljene opreme in tehnologije, kateri pa lastnega znanja nismo dodali, vplivajo tako, da ne dosegamo ravnovesja v menjavi. Tako se lahko zgodi, da se v določenem času tuja valuta podvoji, vrednost dinarja pa se razpolovi – devalvacija.

Ne glede na izravnavo v menjavi, lahko več uvažamo kot izvažamo, če si sposodimo denar. Toda za poznejše plačilo obresti moramo pozneje vendarle ali več izvoziti ali pa si za odplačilo obresti zopet najeti kredit, kar znotraj lahko nadomestimo le z varčevanjem t. j. s slabšim standardom. Takšen utegne biti finančni vidik posojil.

Znano je, da je v zapadni Evropi porast osebnih dohodkov in drugih stroškov pod rastjo produktivnosti dela.

Znano je tudi, da je pri nas ravno obratno. V takem slučaju je celo smotrno več uvažati kot izvažati, ker pridemo ceneje do dobrin, kot če jih kupujemo na domačem trgu. Toda, če tu nismo previdni, če to traja predolgo, nastane dolgotrajni primanjkljaj v mednarodni plačilni bilanci. Posledica: dinar se sedaj pokaže kot odločno precenjena valuta napram ostalim valutam, zato mora devalvirati ali pa ga podhranjenega sicer obdržimo na istem razmerju, toda ob nakupu deviz vendarle damo več zanje.

Končna posledica ob dopuščanju, da cene stalno naraščajo in če je valuta precenjena je v tem, da sami sebe izrivamo iz tujega trga, nakopljemo si mednaordi trgovinski primanjkljaj in na domačem tržišču pride do notranjih napetosti.

Nujni, četudi nelogični, so ostrejši ukrepi, kot so uvedbe zaščitnih carin, preprečevanje turističnih potovanj, subvencioniran izvoz, zaviranje uvoza tudi z nekaterimi negativnimi posledicami, pospeševanje izvoza za vsako ceno, izvoz viška delovne sile itd.

Kaj naj bi sicer storili v taki situaciji? Ali:

– čakati na inflacijo drugje? Mučna stvar

– znatno znižati osebne dohodke in stroške? Ni enostavno

– pričakovati hiter dvig produktivnosti dela, kjer naj bi vsi delali trdo in spretno? V kratkem času nerealno upanje.

– znižati vrednost dinarja? Kot začasen ukrep, da, kot stalna oblika je nevzdržno.

Pri stabilizacijskih ukrepih bo nujno zaostriti osebno odgovornost pri razsipništvu, od TOZD in DO pa zahtevati, da strnejo svoje vrste pri skupnem nastopu na tujem tržišču.

Najrealnejša in najučinkovitejša metoda za ublažitev nastalih razmer je povečan izvoz. Kaj naj izvažamo? Preprosto to, kar imamo in kar trenutno na tuji trg gre!

Nastane vprašanje ali lahko selekcioniramo izvozne proizvode, ne da bi količino oz. vrednost izvoza trpela? Pri odgovoru se omejimo na gozdne in lesno predelovalne izdelke in zanemarimo prehrano, tekstil, turizem in še kaj, o čemer bi kazalo spregovoriti kdaj drugič.

Ali bi bil izvoz gozdnih sortimentov opravičljiv z vidika hitrejše izravnave negativne zunanje trgovinske bilance? Da, v kolikor bi gozdarji proizvedli tolikšne količine blagovne proizvodnje, da je lesna ali kemična industrija ne bi mogla predelati. Ker pa te mase ni toliko, je izvoz gozdnih sortimentov ekonomsko nesmotern. Zakaj? Izvozili bi samo tisto vrednost oz. količino dela oz. toliko ur dela, kolikor je potrebno gozdarjem, da vzgojijo, posekajo, spravijo in prepeljejo 1 m3 lesa iz gozda do izvoznega skladišča. Razen tega bi osiromašili lesno predelavo in povzročili verigo negativnih posledic in tudi cene n. pr. hlodov so zunaj nižje. Za gozdne sortimente je značilno, da je praktično potrebna enaka količina dela za pridobivanje hlodovine ali gradbenega lesa, kakor za drobne sortimente, kot je droben tehnični les, drva, les za iverice itd. Zakaj potem tako velika odstopanja v ceni na domačem trgu? Preprosto zato, ker še nimamo razvite mehanične predelave (galanterija). V kemični industriji so v strukturi cene predrage oprema, lepila, energija napram tujimi, zato mora biti les cenejši. Zunaj ni bistvenih razlik v cenah gozdnih sortimentov, zato bi bilo smotrno razmišljati o izvozu le tistih gozdnih sortimentov, ki jim pri nas še ne znamo dodati nove vrednosti (droben les listavcev itd) in droben les je v tujini dražji kot pri nas.

Z izvozom polizdelkov primarne predelave lesa bi izvažali istočasno vrednost gozdnih proizvodov in vrednost dela potrebnega za razrez lesa. Še neka prednost je. Transportni stroški so nižji, ker ne prevažamo cenenih odpadkov, kar v gozdnih sortimentih povečuje voluminoznost. Tuji trg priznava za 1 m3 žaganega lesa okoli 3000 din za 1 m3, kar približno odgovarja 1335 din za 1 m3 okroglega lesa. Poznano je, da je cena žaganega lesa na domačem trgu znatno višja, ker je v pomanjkanju. V zadnjem času ga kupujemo pod različnimi imeni: od elementov za stavbeno mizarske izdelke do letvic za rolete itd. Tujega trga pa naša iznajdljivost nič ne moti. Ne priznava prelivanja dohodka, ne izsiljevanje in drugih naših slabosti. Je analitično neizprosen in skladen s ponudbo in povpraševanjem in priznava v ceni le poprečno količino dela vloženega v izdelek. Kljub temu je gozdne sortimente pametneje nadomestiti v izvozu z izdelki primarne predelave. V zadnjem času se odpirajo možnosti za izvoz stavbeno-mizarskih izdelkov in izdelkov na osnovi iveric. Vsekakor so ti izdelki za izvoz mnogo zanimivejši, če z njimi prodremo, ker vsebujejo več dela in za enako deviznih sredstev prodamo mnogo manj lesa.

Za izvoz vikend objektov se odpirajo dobre možnosti v državah zahodne Evrope. V razmeroma majhnem objektu je združenega toliko dela gozdarjev, primarnih predelovalcev, tesarjev in mizarjev, da kaže naslednjo primerjavo s prodajo žaganega lesa: z montažo objekta na tujem je prodan 1 m3 žaganega lesa za vrednost preko 7 m3 žaganega lesa, če prodamo samo objekt brez montaže pokrivamo v 1 m3 prodanega lesa v objektu preko 5 m3 žaganega lesa. Drugače povedano: v 1 m3 vikend objekta je 5 – 7 krat več dela kot ga je v 1 m3 žaganega lesa. To pa pomeni, da je 5 – 7 krat bolj smotrno izvažati objekte kot deske, glede na to, ker surovine primanjkuje. S tem je tudi odgovorjeno na zastavljeno vprašanje ali se da selekcionirati izvozne proizvode. Tu je skoro odveč povdarjati, da mora vsakdo, ki v procesu dela za izvoz sodeluje tudi participirati na deviznem deležu.

Dolžni smo, da iz lesa, ki je na razpolago iztržimo maksimalno korist tako za dobro zaposlenih, kot v širšo družbeno korist. Potrebno bo navpično združevanje okoli programov, ki bodo v izvozu dali največ. To pa pomeni, imeti za tak program dovolj lastnih surovin. Potrebna pa bo tudi vodoravna povezava, t. j. povezava s predelovalci lesa, ki bo lahko s svojim delom in z elementi iz svojih programov sodelovali pri zagotovitvi take količine, ki jo bo moč zunaj prodati.

Razumeti bomo morali, da samo z večanjem cen doma, ne bomo mogli zaustaviti stroškovne inflacije in od dobrega sodelovanja na dohodkovnih principih lahko imamo koristi vsi.

V ekonomiki je kot v atomski fiziki celota večja kakor vsota njenih delov.

KAREL KOPUŠAR dip. ing.

Komu na čast je postavljen takšen spomenik v novem naselju na Ljubnem?

Gospodarjenje v preteklem letu

Analitska služba v oddelku za gopodarstvo pri SO Mozirje je pripravila zelo izčrpno analizo gospodarjenja po posameznih organizacijah združenega dela, obravnaval pa jo je IS občine. V okviru gradiva je zajeto splošno gospodarsko gibanje, prikaz delitve dohodka na vseh ravneh, družbeni proizvod, terjatve in obveznosti in ostali podatki. Že kar v naprej povemo, da z izgubo ni zaključila poslovnega leta nobena organizacija v dolini. Da bi seznanili občane z najvažnejšimi gibanji v gospodarstvu smo sklenili objaviti podatke iz nakazanega vira.

SPLOŠNA GOSPODARSKA GIBANJA

Resolucija je za leto 1979 zahtevala predvsem stabilizacijo cen oz. zmanjšanje visoke stopnje inflacije in izboljšanje naše zunanjetrgovinske menjave. Vendar je že med letom prišlo do neskladij politike cen, tako, da znaša inflacija v letu 1979 napram 1978 letu 24,8 % (merjena s cenami na drobno), življenski stroški v SRS so porasli za 24,0 % napram letu 1978, v SFRJ pa za 23,0 %.

Če primerjamo delitev dohodka in čistega dohodka z resolucijskimi predvidevanji v letu 1979, vidimo da le-teh nismo v celoti izpolnili. Resolucija za leto 1979 namreč pravi, da naj bi skupna in splošna poraba rastli nekoliko počasneje kot dohodek, sredstva za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela, pa hitreje kot dohodek. V gospodarstvu naše občine je dohodek porastel napram letu 1978 za 22 %, skupna in splošna poraba iz dohodka za 27 %, osebna in skupna poraba iz čistega dohodka pa za 22 %, medtem, ko so se sredstva za razširitev in izboljšanje materialne osnove dela celo zmanjšala za 10 %.

V gospodarstvu občine so OZD ustvarile v letu 1979 2.308.723.000 din celotnega prihodka oziroma govorimo o 28 % povečanju le-tega v primerjavi z letom prej. Če primerjamo realizacijo celotnega prihodka s planirano, vidimo, da je plan presežen le za 7,5 % oziroma za 161.117.000 din.

Za realizacijo celotnega prihodka so delovne organizacije porabile 1.664.677.000 din sredstev (indeks 131) in za 5,8 % presegle plan v letu 1979. Tako se je ekonomičnost poslovanja (celotni prihodek porabljena sredstva x 100) zmanjšala napram letu 1978 za 1 %.

OZD so v letu 1979 ustvarile 644.046.000 din dohodka z indeksom 122, razdelile pa so ga 642.386.000 din ali 21 % več kot v letu 1978 (razliko 1.660.000 din predstavlja skupni dohodek TOZD-a Kovinarstvo). Plan dohodka je bil presežen za 12,2 %.

Največ dohodka je ustvarila industrija in sicer 441.196.000 din ali 65,5 stukturnega deleža, gozdarstvo 98.132.000 din oziroma 15,2 strukturnega deleža in kmetijstvo s 7,6 deleža oziroma 48.915.000 din.

Po zaključnih računih OZD znaša čisti dohodek v letu 1979 455.282.000 din, kar pomeni 18 % povečanje napram letu 1978. Plan čistega dohodka je v letu 1979 presežen za 6,2 %.

Delovne organizacije so v letu 1979 namenile za bruto OD 338.132.000 din ali 21 % več napram predhodnemu letu, v strukturi čistega dohodka pa predstavljajo 74,3 %. Za sklad skupne porabe so namenile 30 % več kot v letu 1978, medtem, ko beležimo manjši poslovni sklad za 11 % ali 43.610.000 din.

Družbeni proizvod, ki ga sestavljata minimalna amortizacija in dohodek, znaša v gospodarstvu občine za leto 1979 712.532.000 din, kar pomeni 21,7 % več kot v letu 1978, plan pa je presežen za 11,2 %.

Če primerjamo DP občine po dejavnostih, vidimo, da je industrija ustvarila 491.367.000 din DP ali 4,2 indeksni točki več, kot znaša indeks industrije v SRS.

Kmetijstvo je v naši občini ustvarilo 53.096.000 din družbenega proizvoda (indeks 124,2), kar pomeni 2,2 indeksni točki manj kot v SRS.

Najnižji družbeni proizvod v občini beležimo v turizmu in gospodinjstvu, kjer je bilo za 3,6 % ustvarjenega družbenega proizvoda manj kot v letu 1978, oziroma 25,2 indeksnih točk manj kot v SRS ali 25,3 % pod občinskim poprečjem.

Terjatve do kupcev so v letu 1979 porastle z indeksom 179 in znašajo 206.984.000 din, medtem, ko so obveznosti do dobaviteljev porastle z indeksom 270 in znašajo 179.898.000 din. Takšen porast terjatev in obveznosti, je nastala kot smo ugotovili že ob polletju, zaradi zmanjšane likvidnosti gospodarstva, delno pa tudi na račun novih investicij.

Krediti za osnovna sredstva so v letu 1979 napram letu 1978, porastli z indeksom 312 (103.326.000 din), medtem, ko so se krediti za obratna sredstva povečali od 118.924.000 din v letu 1978 na 203.084.000 din v letu 1979.

V letu 1979 so organizacije združenega dela namenile za bruto osebne dohodke 338.132.000 din ali za 21 % več kot v letu 1978.

Izplačana masa za neto OD je narasla za 24 % napram predhodnemu letu in znaša 230.584.000 din. Tako znaša poprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu občine 6.446 din oziroma 121 indeksnih točk. Tako še vedno zaostajamo za republiškim poprečjem za 10,0 %, saj znaša poprečni neto OD na zaposlenega v gospodarstvu SRS 7.159 din. Če pa upoštevamo še rast življenjskih stroškov v letu 1979, ki so se povečali napram letu 1978 za 24,0 %, so se realni neto osebni dohodki na zaposlenega zmanjšali za približno 3 %.

Zaposlenost se je v naši občini povečala za 2 % (stanje na podlagi delovnih ur), tako, da je zaposlenih v OZD s področja gospodarstva 2981 delavcev. OZD so načrtovale za leto 1979 3.161 zaposlenih, tako da je plan dosežen le z indeksom 94,3.

Poslovno leto 1979 so vse OZD v naši občini uspešno zaključile, GORENJE – GLIN Nazarje je izgubo iz leta 1978 – 4.548.000 din v celoti pokril.

Izvoz v naši občini je v letu 1979 narastel za 24 % napram letu 1978 in znaša 96.446.000 din, plan pa je dosežen komaj 72,4 %. Napram 24 % povečanju izvoza, se je uvoz povečal kar za 128 %, kar pomeni, da je odstotek pokritja uvoza z izvozom komaj 55,0 %, pokritje v SRS pa je 58,2 %.

Tako je naša saldo bilanca negativna (21.399.000 din).

Dejansko stanje uvoza v naši občini je 175.210.000 din, plan uvoza pa je prekoračen za 4,0 %.

Vlaganja v investicije med letom so v letu 1979 znašala 221.270.000 din in so napram letu 1978 porastla z indeksom 489.

Aktiviranih investicij v letu 1979 ni bilo, ampak bodo le te pričele obratovati v letu 1980 in v naslednjem srednjeročnem obdobju. Lopate za izgradnjo mehanične delavnice pa nista zasadila niti Gozdno gospodarstvo Nazarje, niti ZKZ Mozirje.

Osnovna sredstva, ki so bila dana v uporabo med letom znašajo 53.919.000 din in so se povečala napram predhodnemu letu z indeksom 148.

Delavci Smreke pri montaži skladiščne lope.

Sindikalni svet je zasedal

Na zadnji seji Občinskega sindikalnega sveta v Mozirju so obravnavali poročilo o delu v času od 1978 do 1980. To je obdboje nadaljnega utrjevanja in uresničevanja družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v naši družbi. V tem času so se organizacije združenega dela prilagodile zakonu o združenem delu. Trenutno ugotavljajo potrebo po organizaciji TOZD v zdravstvu v dolini, kar bo najbrže urejeno s predstoječim referendumom. Predvidevajo, da bo do leta 1981 ustrezno preoblikovanje tudi v delovni enoti TOZD Feriti na Ljubnem. Sindikati so si prizadevali za uveljavljanje nagrajevanja po delu. Po teh vprašanjih je bilo še premalo storjenega. V glavnem gre za neurejena stanja v strokovnih službah, ki so šibke, ponekod jih pa sploh nimajo. V poročilu so zapisali, da so v marsičem še neznanke, ki jih bo treba še skrbno ugotavljati in nato ukrepati. Ko bo glede tega bolje, bodo delavci tudi zavestno krepili gmotno osnovo. Eno od poglavitnih nalog so sindikati opravili v zvezi z zaključnimi računi. Tu ugotavljajo nekoliko slabši pristop v polletju 1979. Ob koncu leta pa so poslovodni organi posredovali delavcem kakovostnejša poročila, kot leto pred tem. Lahko trdimo, da so razprave okoli zaključnih računov na splošno pokazale stopnjujočo se zrelost za presojo stanja med delavci. Vendar je bilo potrebno marsikje resno opozoriti na slabe učinke vsled odsotnosti z dela, zaradi slabega izkoriščanja delovnega časa, kritično so spregovorili o alkoholizmu in podobno. Ponekod so bili prizadeti zaradi hitre rasti cen potrebnih materialov, drugod zopet zaradi pomanjkanja teh. Najresneje so opozorili v predelavi lesa na pomanjkanje hlodovine. V poročilu ugotavljajo, da so v glavnem sindikalne organizacije pokazale dobršno mero zrelosti in dosti prizadevnosti pri reševanju poslovnih in organizacijskih težav v združenem delu. Posebna skrb bo veljala v tem letu izvozu. Načrti so obetavni. Kar za 143 % naj bi se izvoz povečal v tekočem letu napram tistemu iz preteklega leta. Posebno pozornost so namenili uveljavljanju družbenega dogovora o usmerjanju delitve dohodka in delitve osebnih dohodkov ter sredstev skupne porabe. Žal v nekaterih sredinah niso imeli posluha za določila tega dogovora, ki predstavlja ne samo potrebo, ampak tudi neobhodno upoštevanje. Tako so že izplačila v mesecu januarju potrdila dejstvo, da je marsikje dogovorjeno ostalo le na papirju. Sindikati so mnenja, da gre za dvoličnost, ki je ne kaže dopuščati. Če govorimo o ustalitvenih ukrepih, potem seveda v en glas pritrjujemo. Ko pa je treba zategniti pas, pa pozabimo na obljube! V poročilu so se obsežno poglobili tudi v delovanje delegatskega načina odločanja. Tu so predvsem opozorili na pomanjkanje volje do sodelovanja delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnostih. Slaba je povezava med temi delegati in samoupravnimi organi v delovnih organizacijah. Glede informiranja v združenem delu je poudarjena prizadevnost sindikatov, da bi večje delovne organizacije imele svoja glasila. Ta potreba še seveda ni prisotna v posameznih delovnih sredinah zaradi podcenjevanja vloge dobrega obveščanja delavcev. Tu kaže hitreje ukrepati. Določen napredek je čutiti v samoupravnem družbenem planiranju. Vendar ne tolikšen, da bi lahko bili zadovoljni. Na sploh je pri tem občutno premalo odločujoča volja delavcev. Obsežno so pojasnili stanja v organizacijah sindikata. Udeležba na občnih zborih je bila v povprečju 75 %. Uveljavlja se vloga sindikalnih organizacij, ki jim pripada po ustavi in zakonih. Zaslediti je spremembe v delovanju organizacij v zadnjih dveh letih, tako, da smemo trditi, da so sindikati družbeno aktivnejši in da posegajo globje v dogajanja v delovnih sredinah. Nismo pa zadovoljni s povezovanjem sindikatov v krajevnih skupnostih. Tu še ni vsklajenega delovanja. Vendar zahteva razvoj prav na ravni krajevne skupnosti močnejše sodelovanje sindikatov. Glede življenjskih pogojev delavcev pa so menili, da se stanovanjski problemi rešujejo prepočasi. Stanovanjska izgradnja zamuja, tako pa nastanejo mnoge težave. Sindikati naj skrbijo tudi za oddih delavcev. V kulturnem pogledu pa naj bi v bodoče več storili za to, da se nudi delavcu razne vrste kulturnih doživetij. Vendar še nimajo povsod te zadeve urejene tako kot, denimo v Elkroju. Zaključno so ugotavljali, da v obravnavanem obdobju niso storili vsega, vendar so bili doseženi premiki v dobro. Te pa je treba nadaljevati.

Asfalt v Podvolovljek

V preteklih letih so napravili asfaltno prevleko in modernizirali odsek ceste iz Luč v Podvolovljek. Sedaj nadaljujejo s pripravami na odseku dolgem 2 km, do cerkve. Pri tem imajo glavni delež krajani, ki s svojim delom in vlaganjem urejajo podlago za prevleko cestišča. Opravili so mnoge ure dela in pomagali s svojimi stroji. Krajevna skupnost Luče pa se trudi z organizacijo vseh del. Ko bo odsek gotov, se bomo lahko pripeljali prav do cerkve po asfaltu.

Delo v Glinu je sodobno, saj se večji del delovnih postopkov opravlja s stroji.

Izvolitev novega sekretarja OK SZDL

Dosedanji sekretar občinske konference SZDL Mozirje Stane Kranjc je prevzel drugo delovno dolžnost. Na njegovo mesto je bila izvoljena Rezika Plaznik, pravnica iz Mozirja, rojena v Logarski dolini, je v letu 1974 končala višjo pravno šolo v Mariboru in je zaposlena pri Komunalnem podjetju v Mozirju kot vodja oddelka strokovnih služb za samoupravne interesne skupnosti s področja komunale in stanovanjskega gospodarstva.

Član Zveze komunistov je od leta 1970. V tem času opravlja številne funkcije v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah v občini, krajevni skupnosti ter v organih inštitucij medobčinskega pomena. Je član konference in komiteja občinske konference ZK in član medobčinskega sveta ZK celjske regije, predsednik komisije za samoupravljanje v združenem delu pri OK ZK Mozirje, sekretar osnovne organizacije ZK v Komunalnem podjetju Mozirje, član delegacije za področje samoupravnih interesnih skupnosti v krajevni skupnosti in član Občinske konference SZDL.

Funkcijo sekretarja občinske konference SZDL Mozirje bo opravljala profesionalno.

Pošta v Gornjem gradu

Najstarejša pošta v Gor. Savinjski dolini je bila vsekakor v Gornjem gradu, ker je bil tu sedež oblasti že v fevdalni dobi.

Pred nastankom poštnih uradov je imela gornjegrajska graščina dolga leta lastne „pote" (sle), ki so hodili s košem po pošto v Celje. To so bili njeni podložniki Jakopec, Oknet, Lorina, Vrban, Počrevina in Bertot. Ti so rod za rodom hodili, skraja trikrat na teden, pozneje pa, kakor pravi ustno izročilo, celo vsak dan po pošto v Celje.

To potovsko službo so dedno opravljali njeni podložniki v naselju Tajna (par minut zunaj trga Gornjega grada) Jakopec, Oknet, Lorina, Vrban, Počrevina, Bertot. Zemlja, ki so jo ti „poti" uživali (vsak 2–4ha) in kjer so stale njih koče, se še danes imenuje „potni grunt". Ostala je graščinska last še po kmečki odvezi do agrarne reforme po prvi svetovni vojni, ko so jo odkupili njeni sedanji lastniki. Graščinski „poti" so hodili skraja trikrat na teden, pozneje pa, kakor tudi potomec Jakopca, celo vsak dan oddaljeno Celje po pošto. Za 50 km dolgo pot do Celja je peš rabil en dan in se vračal naslednji dan.

Ko je l. 1850. dobil Šoštanj pošto, so začeli po što voziti in poštni voz se je pomikal iz Šoštanja preko Mozirja v Gornji grad.

L. 1863 sta dobila Mozirje in Gornji grad poštno zbiralnico in pošta je začela voziti iz Celja. Tu je treba pripom niti, da poročilo glede poštne zbiralnice v Gornjem gradu ne more biti popolnoma točno, kot sedež cesarske oblasti je Gornji grad moral imeti poštno zbiralnico z okolišem od Prihove do Nazarij navzgor že prej in ne šele od l. 1863. Prvi poštni voz iz Celja je prispel v Gornji grad 16. septembra 1863. Skraja je prihajala pošta trikrat na teden, po l. 1865. pa vsak dan. Na pošti od Celja do Mozirja so konje prepregali pri „Zavolu" (Wolfu) v Št. Petru v Sav. dolini, od Mozirja do Gornjega grada pa je prevažal pošto s svojimi postiljoni mozirski poštar Anton Goričar. Prva leta so prevažali v „bogerlu" (Steierwagen), pozneje pa je tudi Goričar nabavil pokrite poštne kočije.

Kdaj je Gornji grad dobil poštni urad, se ne more ugotoviti, verjetno popreje ali pa vsaj istega leta kakor Mozirje, kjer so ga odprli l. 1865.

Po otvoritvi železnice Celje – Velenje l. 1891. je poštni voz prihajal iz železniške postaje Rečice ob Paki dvakrat na dan preko Mozirja v Gornji grad. Kakor poroča kronika Gornjega grada (pisal FR. Kocbek) iz leta 1893. je prvi poštni voz prihajal v Gornji grad ob 8. uri zjutraj in se vračal ob 11. uri, drugi pa ob 13. uri in odhajal ob 15.30 uri. Isto poročilo pravi, da je Gornji grad imel takrat tudi brzojav in zbiralnico poštne hranilnice.

L. 1903. so uvedli tretji poštni voz, ki je povezal Gornji grad z Mozirjem po Zadrečki dolini. Prevoz pošte je prevzel takratni gornjegrajski poštar Franc Žehelj, toda le kratek čas, že l. 1905. je prevažal Žeheljev svak, trgovec in gostilničar Franc Šarb.

Postiljoni so nosili postiljonske kape in imeli poštni rog, za dež pa „havalek" (neke vrste ogrinjalo). Bili so boljše plačani kakor navadni konjski hlapci, poleg hrane so dobivali mesečno 10 goldinarjev. V poštni kočiji so prevažali tudi potnike. V kočiji so sedeli 3 potniki, nasproti 2, poleg postiljona pa še eden potnik. Vožnja od Gornjega grada do Mozirja je stala 60 krajcarjev, do postaje Rečica ob Paki pa 1 gld. Seveda je pošta že takrat tudi poznala „črne potnike". Marsikateri dobri znanec postiljona se je z njim dogovoril da bo prisedel med potjo in mu zato obljubil pijačo. Toda navadno je bila taka vožnja dražja, kakor vozni listek, ker je bilo ob cesti pač preveč gostiln.

Po prvi svetovni vojni l. 1924. je začel prevažati poštni avtobus in sicer po Zadrečki dolini. Leta 1927 (?) pa je dobil Gornji grad še telefonsko zvezo.

Za časa okupacije so Nemci poštni urad na novo opremili toda NOB borbah za Gornji grad je urad, v katerem so se nuhali „postpuci" bil uničen in požgan v noči od 31. julija od 1. avgusta 1944. Ob tej priliki so partizani ujeli tudi nemškega poštarja (?) Frei-a. Nato je poštna služba prenehala do kapitulacije Nemčije, ko je v maju l. 1945. bila zopet obnovljena.

Poštni urad je bil najprej pri Podkrniku (danes Šarbu) v gašperju hšt. ?, nato v prizidku, pozneje v Žehljevi hiši št. ? – pri Šarbu hšt. ? – v Monštranzovi (Baučevi) hiši št. ? – do II. svetovne vojne. Po vojni pa najprej v Mrkčevi hiši št. ? – nato v Prislanovi hiši št. ? in od 1. novembra 1946. pa do danes v Posojilnični hiši št. ?.

Prvi poštar je bil Jurij Žehelj (roj. 1821, +1895), za njim njegov sin Franc Žehelj.

Pripis uredništva. Pisec ni več živ. Nekateri podatki morda zahtevajo dopolnitve. Prosimo vas, ki bi vedeli nejasnosti razvozljati, da sporočijo na naš naslov svoje pripombe. Tako bomo zapis lahko dopolnili. Fotografije stare pošte je prispeval Janez Mavrič.

Hiša v kateri je bil pred prvo vojno poštni urad. Na sliki je poštar Žehelj, vidna pa je tudi poštna kočija. (Arhiv Janeza Mavriča)

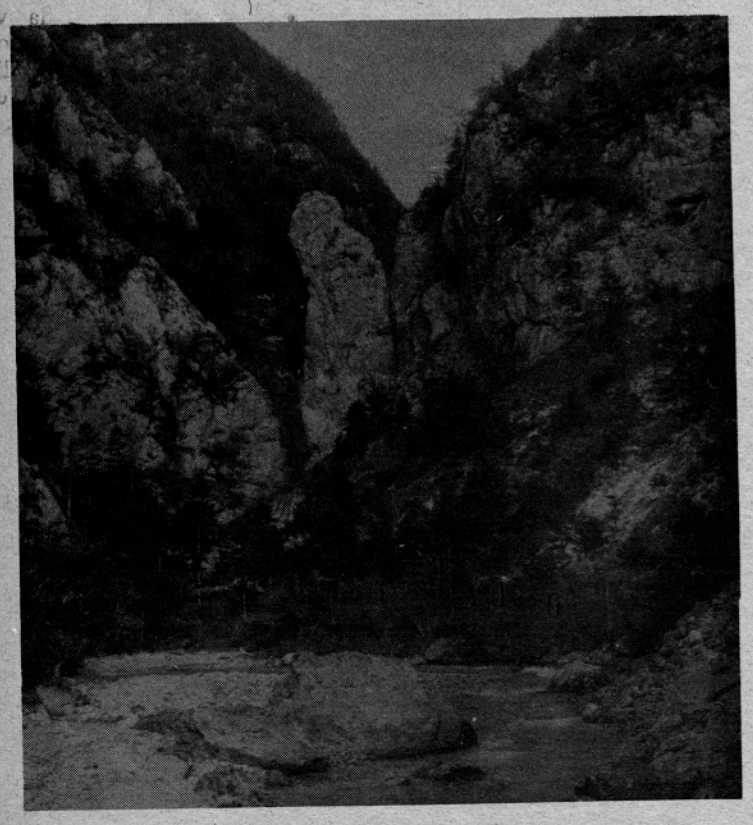

Ko še mimo Igle ni bilo ceste . . . Na razglednici je bil poštni žig iz leta 1910.

Gasilski občni zbori

Res je, da je v občinskem glasilu bolj redko kaj napisanega o gasilcih, morda celo premalo, toda to ni ovira, da ne bi delali in bili agilni. To pričajo letni gasilski občni zbori, ki so se vrstili v mesecih januarju, februarju in prvi polovici marca. Občni zbor Občinske gasilske zveze je bil 29. marca 1980.

Gasilska društva so poročala o svojem delu v zadnjem mandatnem obdobju. V tem času so se pripravljala na tekmovanja članov, mladincev, pionirjev in tudi ženska desetina GD Gorica ob Dreti je nastopala.

Na tekmovanjih so izstopala posamezna gasilska društva, kot Nazarje, Gorica ob Dreti, Rečica ob Savinji, Gornji grad, Radmirje itd. Seveda se tekmovalna sreča iz leta v leto menja, kar je v pretežni meri odvisno od vloženega truda ob pripravah. Tudi pri tem velja pravilo: „Vaja dela mojstra."

Nekatera društva, zlasti tista, ki imajo prostorno skromne gasilske domove, so se lotila adaptacij, kot Gorica ob Dreti, Gornji grad in Ljubno ob Savinji. GD Pobrežje pa je zgradilo, kar nov gasilski dom. V teku so adaptacijska dela doma v Novi Štifti, z adaptacijo pa bo letos začelo GD Solčava. Za nov gasilski dom se je na občnem zboru odločilo tudi GD Rečica ob Savinji, ki bo leta 1982 praznovalo 100 letnico svojega obstoja. Pri vsem tem ni prezreti naporov članstva posameznih gasilskih društev, ki sprejemajo na občnih zborih tako smele programe. S takšnimi programi je povezano krepko zbiranje denarnih in ostalih sredstev, kar opravi članstvo z brezplačnim delom. Preveč bi bilo ocenjevati kaj vse opravljajo gasilci, kar pomeni, da so le pomemben člen v naši družbeni skupnosti.

Občinska gasilska zveza, ki povezuje vseh petnajst gasilskih društev v občini je imela svoj redni občni zbor 29. marca. Le-ta tesno sodeluje s samoupravno interesno skupnostjo za varstvo pred požarom, civilno zaščito, drugimi organizacijami in sosednjimi občinskimi gasilskimi zvezami. Udeležba na občnem zboru je bila dobra.

Zbora se je udeležil predsednik SO Mozirja Hinko Čop in predsednik Izvršnega odbora SIS za varstvo pred požarom občine Mozirje Franjo Pajk. Oba prisotna gosta sta se v razpravi pohvalno izrazila o delu gasilskih društev in zveze same. Omenila sta uspelo akcijo NNNP, pri čemer so operativne desetine po KS tesno sodelovale. Zlasti sta poudarila humanost gasilstva in pripravljenost za pomoč.

Na zboru je bilo podano poročilo o delu Obč. GZ, o gasilskih društvih in njih opremljenosti, o članstvu, strokovnem izobraževanju, financiranju, gasilskih domovih, preventivni gasilski službi in prireditvah. Po zaključeni razpravi na poročila je bil izvoljen pomlajen upravni in nadzorni odbor. Sprejet je bil finančni načrt in obsežen program dela za naslednje mandatno obdobje.

Na zboru je bilo poudarjeno, da je za gasilstvo v tem letu osrednji dogodek IX. kongres Gasilske zveze Slovenije, ki bo junija v Brežicah. Pred zaključkom zbora je delegatka Ilovšekova prečitala pozdravno brzojavko tovarišu Titu, z izrazi želja po čimprejšnjem okrevanju.

H. F.

Ladja Bočna

Splošna plovba iz Pirana je imela že pred leti ladjo z imenom Bočna. Ta je ob neki nesreči zgorela.

Pred nedavnim so na Japonskem kupili novo ladjo, ki bo nosila zopet ime po našem kraju. Ko bo plovilo prispelo v luko bo opravljena manjša slovesnost s podelitvijo imena. Te se bodo udeležili predstavniki Bočne in naše občine. Posebna zanimivost ladij Piranske splošne plovbe je v tem, da ima vsaka od njih določen prostor, kot nekakšen muzej. V njem hranijo predmete, ki so značilni za kraj katerega ime nosi ladja. Tako bodo tudi v Bočni zbrali nekaj predmetov, ki bodo našli svoje mesto v ladji, poimenovali po njihovem kraju.

Žlahtne besede...

„Vse, kar je resnično lepo, vobče ni naprodaj, to nam ponujajo nesmrtni bogovi v dar. Saj smemo gledati sonce, kako vzhaja in zahaja, oblake kako plovejo po nebu, gozdove in polja, veličastno morje, vse to, ne da bi potrošili en sam belič. Ptice nam pojejo zastonj, divje cvetice smemo trgati ob poti, ko se sprehajamo, v dvorano noči, ožarjeno z zvezdami, ni treba plačati vstopnine . . . . . Zadovoljstvo in dušni mir bolje uspevata v majhni kmečki koči kakor v sijajni mestni palači. Nekaj prijateljev, nekaj knjih, oh, res prav malo . . . . . ., to je vse, kar morate imeti . . . . . ."

Axel Munthe je bil po vsej Evropi priljubljen švedski zdravnik in pisatelj, ki je bil izreden ljubitelj vsega lepega, zlasti narave in je na stara leta oslepel. Znana je njegova knjiga SAN MICHELE.

Delo je iz angleščine prevedel naš rojak, doma iz Šmihela, Vladimir Levstik.

M.

Brez sodobnih strojev ne gre. Tonk v Devcah gnoji.

Gornjegrajski muzej

Gornji grad ima bogato zgodovino, seveda so jo v glavnem, ustvarjali prednamci. Na splošno nam je, ali bi nam naj vsaj bila koliko toliko znana.

Kot rečeno, zgodovino so ustvarjali naši predniki, zgodovino ustvarjamo tudi mi. Če imamo bogato zgodovino, mar smemo zaradi tega spati na lovorikah preteklosti? Dopustiti, da ta dela propadajo, oziroma propadejo? Na dlani je, naša dolžnost ohraniti staro. V bodočnosti bodo drugi sodili o nas. Nam je res vseeno, kakšna bo njihova sodba?

Kaj sploh lahko storimo na tem področju? Vrnimo se k naslovu. Nerazumljiv je zaenkrat, kajti prav gotovo niti vsi Gornjegrajčani ne vedo, da se v kraju dela na ustanovitvi muzeja. Bil naj bi – in tudi bo!

Zbranega je že razmeroma precej (seveda ta podatek ne pove veliko), je pa vsekakor odvisno od krajanov oziroma občanov, kako bo zbirka rastla.

Da je prepozno, kajti starin je že vse manj, bo kdo rekel. Toda zopet drugi pravijo ob raznih prilikah, da ni nikdar prepozno. Verjeli bomo optimistom! Je pa žal resnica, da je veliko starin že v zasebnih zbirkah. Skrite so tujim očem. Še več pa je uničenega.

Prej ali slej bi bilo treba tudi fotografsko ovekovečiti sedanje stanje, predvsem starih zgradb oziroma njih detajlov (tudi starinskih vhodnih vrat in portalov; tovariš Videčnik, urednik, si res veliko prizadeva, da bi se jih lastniki naučili ceniti), da bi bil na enem kraju možen ogled fotografij vseh teh zanimivosti. Vendar pa to za zdaj še ni najbolj važno, če bodo ljudje le razumeli, da je starina lepa, da ni praviloma znak zaostalosti, ampak kulturne razgledanosti občanov.

Pričakujemo torej sodelovanje širšega kroga občanov, zato predlagam, da bi se muzej imenoval Gornjegrajski muzej ali Muzej Gornjegrajčanov in občanov občine Mozirje (v Gornjem gradu).

Ob razstavljenih predmetih naj bi bilo navedeno tudi, kdo jih je podaril oziroma prodal in še drugi podatki, ki bi bili znani (predvsem starost).

Čimveč bi naj bilo tistih, ki bi delili mnenje, da smo navsezadnje le velika družina, v družinah pa je običaj, da bi vsak njen član imel svoj muzej, ki drugemu ni dostopen.

Razstava do takrat zbranih starin bo julija v osnovni šoli v Gornjem gradu.

Zamisel, da bi bil muzej ustanovljen že letos – ob 840 letnici ustanovitve benediktinskega samostana v Gornjem gradu, t. j. ob obletnici prve omembe kraja (Umremburg), še pa zaradi prostora nerealizacijiva.

Na srečo ura še ni dvanajst. Preden bo, še lahko nekaj ohranimo zase in za bodoče rodove. Bomo to res storili?

JANEZ MAVRIČ

Prošnja bralcem

Marsikdo od naših bralcev hrani v svojem spominu kakšno pravljico, štorijo, vražo ali zgodbico, v katerih nastopajo žalik žene, vile, škrati, coprnice, povodni možje, jage babe in podobne „osebe". Za takšne zgodbice drugi ne vemo, nas pa zanimajo, še posebej takšne, ki so jih starejši bralci slišali od svojih staršev ali starih staršev.

V Krašah je 75-letna ženica pripovedovala med drugim tile dve zgodbi, ki jih je slišala od svoje stare mame. Prva govori o preganjanju coprnic: „Na binkoštni ponedeljek so opolnoči zvonili dan, da so preganjali coprnice."

Druga zgodbica govori o izvoru imena Pusto polje: „V Pustnem polju so prišle žalik žene na njive žet in plet. Ko bi jim Pustopoljci dali kosilo, bi bilo to Zlato polje, tako pa je Pusto polje."

Kdor bi znal povedati kaj podobnega ali kdor bi vedel za koga, ki zna tovrstne zgodbice, naj to sporoči na naslov uredništva.

ZO

Poklicno usmerjanje

Mnogo govorimo o usmerjenem izobraževanju. Nešteta so vprašanja v zvezi s tem. Pri upravi SO Mozirje dela na teh vprašanjih Rado Rakun, ki nam je marsikaj pojasnil.

Novice: Kateri poklici so v občini prešibko zastopani?

Rakun: Kritično je v gozdarstvu, kmetijstvu in v turizmu. Menda je tako slabo zanimanje za te poklice zato, ker še prevladuje mnenje, da so to manjvredna dela. Oziroma, da je delo težko, ponekod v izmenah in podobno. Veliko je pri tem predsodkov, ker je denimo, tako v kmetijstvu, kot v gozdarstvu delo zaradi mehanizacije dokaj spremenjeno in lažje. Glede turizma, pa je najbrže glavna hiba v tem, da ni pravega nosilca te dejavnosti. Zavedamo se, da danes tudi v zasebni kmetijski proizvodnji manjka strokovno usposobljenih ljudi. Kmetovalec mora spričo vsestranskega napredka tehnologije biti na tekočem.

Novice: Katera organizacija se pri nas ukvarja s kadrovskimi vprašanji?

Rakun: Pri izvršnem svetu občine je kadrovska služba. Tu ne gre zgolj za evidence. Želimo, da bi čimveč naših ljudi ostalo doma, zato se trudimo pri usmerjanju mladih občanov. Prednosti teh prizadevanj so na dlani! Poleg ostalega smo obmejna občina in je posebno pomembno, da mladi ljudje ostajajo na svojih domovih. Sicer se z zaposlovanjem ukvarja SIS za zaposlovanje, ki pa šele v zadnjem času učinkoviteje posega v dogajanja.

Novice: Predvsem študentje postavljajo vedno znova vprašanje, zakaj za mlade izobražence ni kruha v dolini?

Rakun: Smatram, da bi za primerne poklice morali najti zaposlitev v občini. Seveda vseh poklicev ne moremo sprejeti, ker zanje ni dela, oziroma ni primernih delovnih organizacij. Medtem, ko bi v zdravstvu, kmetijstvu, gozdarstvu in v pravnih poklicih imeli dovolj delovnih mest.

Novice: Na zadnjem sestanku so študentje opozorili na slabo zanimanje delovnih organizacij pri iskanju skupne poti? Ali torej s te strani ni zanimanja za mlade strokovnjake?

Rakun: Prizadevamo si za dobro povezavo, želimo dobro sodelovati s klubom študentov. Ne morem povsem pritrditi študentom. Menim, da bi tudi oni lahko kaj več storili za dobro vez med njimi in združenim delom. Jasno pa je, da bi delovne organizacije morale pokazati več zanimanja, ko gre za ta vprašanja. Predvsem bi morale bolje načrtovati potrebe kadra, skladno z razvojem proizvodnje. Teh načrtov, tako srednjeročnih, kot dolgoročnih je malo. No, ko govoriva o zadnjem sestanku s študenti, moram pristaviti, da se ni posrečil. Pa tudi s strani študentov in dijakov je bil odziv slab.

Novice: Kako gledate na kadrovske službe?

Rakun: Največkrat so slabo organizirane. To je široko in zahtevno področje dela. Mnogi podcenjujejo to delo, ki ni zgolj evidenčno. Poudarjam, da je zahtevno, saj gre za delo z ljudmi! Prav zato bi morali izboru odgovornih za kadrovanje posvetiti več pozornosti.

Novice: V ospredju je usmerjeno izobraževanje. Za kaj gre?

Rakun: Učenci, ki zaključujejo osnovno šolanje so velikokrat pred težko odločitvijo kam se naj usmerijo. Z usmerjenim izobraževanjem odpade klasično učno razmerje, če se nekdo odloči za poklic, denimo mizarja, mora v učni center za lesno stroko. Tam je dve leti, tretje leto pa dela v neposredni proizvodnji, v poklicu. Učne pogodbe ni več, temveč gre za štipendista za katerega plačuje podjetje, oziroma obrtnik. Če bi ta bila glede na stroške šolanja prenizka, je možno zaprositi za dodatna sredstva pri občinskem skladu za štipendije.

Novice: Ali že vemo, kje bodo ti centri?

Rakun: Vemo, da bodo v Velenju, Celju, Žalcu in še kje. Vsekakor pa se bodo naši učenci vozili, oziroma bodo bivali v internatih. V naši občini ne načrtujemo trenutno kakšnega centra. Želja je po lesarskem, vendar tudi zanj trenutno ni pogojev.

Novice: Kako bodo organizirane osnovne šole?

Rakun: Te ostanejo za zdaj nespremenjene. Solanje ostane torej kot je bilo doslej.

Novice: Kakšne oblike izobraževanja bodo v bodoče?

Rakun: Poudarjeno bo izobraževanje iz dela. Seveda pa še v naprej ostanejo možnosti študija ob delu.

Novice: Kako bodo ljudje zvedeli o teh stvareh kaj več?

Rakun: Skupnost za zaposlovanje, ki ima svoj sedež v Velenju že sedaj široko pojasnjuje po šolah staršem načrte za bodoče oblike usmerjenega izobraževanja. Tako pa si prizadevajo delati tudi z učenci, da bi jim odločitev bila lažja.

Novice: Kaj pa vojaški in miličniški poklici?

Rakun: Oboje je doslej šlo mimo kadrovskih služb pri občinah. Pa tudi sicer je v tem smislu manj delalo preko služb za zaposlovanje. Osnovna pojasnila se sicer dajejo. Vendar je to premalo. Saj so ti poklici sodobni in za mlade ljudi zanimivi. Žal pa o njih premalo vedo. V glavnem so ta prizadevanja ostala v ožjem krogu vojaških, oziroma miličniških služb. Tudi pri teh poklicih je opaziti manj zanimanja, kar je nerazumljivo spričo velikih prednosti med šolanjem na vojaških, oziroma miličniških šolah.

Naša beseda 80

Letošnja prireditev mladih je povsem uspela. Res, niso se vsi prijavljeni udeležili izbirnega nastopa v Mozirju. Pa vendar je bil zabeležen očiten napredek glede na lansko leto. Sklepno srečanje je bilo v prostorih občinske skupščine, vodil pa ga je poznani oderski strokovnjak Žvižej iz Celja. V uvodnih besedah je bilo povedano, da so nastopajoči tudi v kakovosti in zahtevnosti pokazali mnogo znanja in prizadevnosti. Napredek je bilo opaziti tudi pri izbiri del, ki so jih posamezne skupine prikazale. Mladi so se izrekli za sodelovanje v prosvetnih društvih, vendar pa povsod teh ni, oziroma ne delajo. Napotki strokovnjaka Žvižeja so bili zelo dobrodošli. Mladi marsikje nimajo mentorja, ki bi jim posredoval več znanja in izkušenj. To dejstvo narekuje Zvezi kulturnih organizacij v Mozirju, da v bodoče posveti temu vprašanju več pozornosti.

Številni mladi udeleženci te zanimive prireditve so voljni tudi v naprej gojiti kulturno delo v tej ali oni smeri. Takšne misli so namreč povedali domala vsi. Tako je pobuda razvoja v rokah mladih, kar daje upanje, da bo kulturno življenje v naših krajih še naprej bogato.

Udeleženci pohoda na Stol

Gornjegrajčani na Stolu

V letošnjem letu smo se planinci iz Gornjega grada že petič zapovrstjo udeležili spominskega zimskega pohoda na STOL. Ta pohod je organiziran v počastitev junaške borbe jeseniške čete, katera je bila med NOB z veliko močnejšim in bolje opremljenim sovražnikom prav na samem vrhu Stola in to v hudih zimskih razmerah.

Vsako leto je število planincev in drugih, ki se udeležijo tega pohoda večje, prihajajo pa prav iz vseh koncev Slovenije. Zavoljo velikega števila prijavljenih smo morali letos najeti kar dva avtobusa, da smo se lahko vsi pripeljali pod vznožje Stola in nazaj. Letos smo imeli kar osem „zlatih fantov" to je tistih, ki so se tega pohoda udeležili že petkrat in so zato prejeli zlato značko. Še posebno razveseljivo pa je, da je sodelovalo tudi veliko število mladih in najmlajših planincev iz našega društva. S tem smo dokazali, da smo tudi mladi sposobni za velike napore in da aktivno delamo v društvu, ter da se za razvoj planinstva v Gornjem gradu ni treba bati.

Naj še povem, da smo se vrnili vsi zdravi, in zadovoljni, ter vsi z isto mislijo, da se bomo tega pohoda udeležili tudi prihodnje leto.

FRANC PAHOVNIK

Mlada na kmetiji

Redke so mlade ženske, ki pustijo delovno mesto v dolini in se odločijo za kmetijski poklic na višinski kmetiji. Takšna je Martina Poličnik, ki je bila zaposlena v Gorenju in je to službo pustila zaradi poroke z mladim Žibertom. Doma je sicer v Solčavi, tako sta se s sedanjim možem že prej poznala. Ni bila vajena kmečkega dela, pa se je vendarle odločila. Brez zadrege pove, da je bilo sprva težko, pa se je privadila in sedaj je vzljubila zemljo na kateri rada dela. V šali pove, da je seveda lažji kruh v dolini, da pa tudi ni lepšega od tistega, ki ga uživa na kmetiji pod Olševo. Odločila se je obiskovati tečaj, ki ga za bodoče turistične kmetije prireja zadruga v Mozirju. Pravi, da mnogo novega spozna, zato rada obiskuje ta tečaj, čeprav je daleč, tja na Ljubno, kjer imajo to izobraževanje. Skupaj s tremi ženskami iz okolice se vozijo in ni jim prenaporno. Znanje je več, kot napor. Ob koncu razgovora je dejala Martina, da želi izenačenje pravic za kmečke žene več prostega časa, ker tega pač nikoli ni. Dom naj bi ohranili v miru, ki bo omogočil lepšo bodočnost.

Martina Poličnik

O mednarodnem položaju

Pri občinski konferenci SZDL Mozirje deluje tudi komisija za mednarodna politična vprašanja. Na razširjeni seji v aprilu so obravnavali mednarodni položaj v svetu in v tem sklopu vlogo Jugoslavije. Dalje so se poglobljeno pogovarjali o podružbljanju zunanje politike in mednarodne dejavnosti. Za vsebino srečanja sta poskrbela tako svet za mednarodne odnose, kot že omenjena komisija. Za radi številnih perečih vprašanj v obeh smereh obravnave, je bil sestanek zelo pester.

Razpis štipendij

NAZIV	Število razpis. štipendij
GOZDAR Gozdno gospodarstvo Nazarje	15
KMETOVALEC Zgorjesavinjska kmetijska zadr. Moz.	30
AVTOKLEPAR Združenje obrtnikov občine Mozirje	2
AVTOLIČAR Združenje obrtnikov občine Mozirje	3
AVTOMEHANIK Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	2
Slovenijaavto – TOZD CKM Mozirje	1
„Glin" Nazarje Združenje obrtnikov občine Mozirje	2
BRUSILEC Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	4
„Glin" Nazarje	1
OBRATOVNI ELEKTRIČAR „Glin" Nazarje	3
ELEKTOINŠTALATER Združenje obrtnikov občine Mozirje	2
ELEKTROMEHANIK „Glin" Nazarje	2
FINOMEHANIK „Glin" Nazarje	1
FRIZER Združenje obrtnikov občine Mozirje	3
KALILEC Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	1
KLEPAR Združenje obrtnikov občine Mozirje	2
KLJUČAVNIČAR Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	7
Združenje obrtnikov občine Mozirje	5
KLJUČAVNIČAR–STROJNI „Glin" Nazarje	1
„Iskra–Feriti" Lj. – obrat Ljubno	2
KMETOVALEC Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	15
KONFEKCIONAR „Elkroj" Mozirje	20
KROJAČ Združenje obrtnikov občine Mozirje	4
KUHAR „Izletnik" Ce – Dom v Logarski dolini	2
Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	1
GP „Turist" Mozirje	1
„Glin" Nazarje MEHANIK – STROJNI	5
„Glin" Nazarje MIZAR	6
„Smreka" Gornji Grad	13
Združenje obrtnikov občine Mozirje MIZAR – STROJNI	8
„Glin" Nazarje MIZAR – STAVBNI	6
„Glin" Nazarje MIZAR – POHIŠTVENI	1
„Glin" Nazarje MIZAR – MODELNI	1
„Glin" Nazarje NATAKAR	14
GP „Turist" Mozirje	2
„Izletnik" Ce – Dom v Logarski dolini	2
Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	
OSTRILEC ORODJA „Smreka" Gornji Grad	1
PLETILEC – STROJNI Združenje obrtnikov občine Mozirje	1
PRODAJALEC Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	6
PRODAJALEC MEŠANE STROKE TP „Savinja" Mozirje	4
PRODAJALEC PREHRAMB. IZD. TP „Savinja" Mozirje	6
PRODAJALEC TEHNIŠKE STROKE TP „Savinja" Mozirje	1
PRODAJALEC PAPIRJA IN KNJIG TP „Savinja" Mozirje	2
PRODAJALEC MESNIH IZDELKOV TP „Savinja" Mozirje	2
REZKALEC Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	3
RTV MEHANIK „Iskra–Feriti" – obrat Ljubno	5
SLIKOPLESKAR Združenje obrtnikov občine Mozirje	2
STRUGAR Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	3
SUŠILEC LESA „Glin" Nazarje	2
ŠIVILJA Združenje obrtnikov občine Mozirje	1
TESAR „Smreka" Gornji Grad	5
„Vegrad" Ve – TOZD Ostrešja Ljubno	6
EKONOMSKI TEHNIK Gozdno gospodarstvo Nazarje	1
„Smreka" Gornji Grad	1
Zgornjesavinjska kmetij. zadr. Mozirje	1
„Glin" Nazarje ELEKTROTEHNIK – ŠIBKI TOK	3
„Glin" Nazarje ELEKTOTEHNIK – JAKI TOK	1
„Glin" Nazarje GOZDARSKI TEHNIK Gozdno gospodarstvo Nazarje	1
GOSTINSKI TEHNIK GP „Turist" Mozirje	1
KEMIJSKI TEHNIK Cinkarna Ce – TOZD Mozirje	2
KONFEKCIJSKI TEHNIK „Elkroj" Mozirje	5
LESARSKI TEHNIK „Glin" Nazarje	6
„Smreka" Gornji Grad	2
MLEKARSKI TEHNIK Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	1
EKONOMIST Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	1
„Glin" Nazarje	1
KMETIJSKI INŽENIR Zgornjesavinjska kmetij. zadruga Moz.	1
LESARSKI INŽENIR „Glin" Nazarje	2
INŽENIR ORGANIZACIJE AOP „Glin" Nazarje	1
STROJNI INŽENIR Železarna Ravne – TOZD Kovinarstvo Ljubno	1
TEKSTILNI INŽENIR „Elkroj" Mozirje	2
DIPL. ING. ARHITEKTURE „Glin" Nazarje	1
DIPL. EKONOMIST Skupščina občine Mozirje	1
„Elkroj" Mozirje	1
DIPL. ING. LESARSTVA „Glin" Nazarje	2
„Smreka" Gornji Grad	1
DIPL. PRAVNIK „Glin" Nazarje	1
DIPL. ING. STROJNIŠTVA „Iskra–Feriti" – obrat Ljubno	1

Turistični delavci iz Luč pripovedujejo ... (z leve Supin, Bezovnikova in Šiljarjeva – v ospredju „zlate vilice")

Lučani presenetili

Najbrže res ni prvič, da so Lučani ponesli sloves svojega kraja v svet. Ne samo, da so bili neštetokrat pohvaljeni, kot prizadevni urejevalci okolja, kot posredniki že pozabljenih narodnih dejavnosti, kot pobudniki za razne turistične prireditve, tokrat so navdušili v Mariboru. Mariborski teden je povabil turistično društvo Luče k sodelovanju na letošnji prireditvi. Niso kaj dosti oklevali. Odločili so se in uspeli bolj, kot so sami pričakovali. Prikazali so pogrinke, ki so značilni za ta predel doline, malico v naravi, domači piknik, igrali so citraši in predle predice.

Tako pestrega prikaza dejavnosti turističnega društva se niso nadejali niti zahtevni obiskovalci razstave gostinske opreme in kulinarike v mestu ob Dravi. Prigrinek za kmečko kosilo po lučko je pripravila Joža Bezovnik, gozdarsko kosilo pa je prikazala Ema Selišnik. Malico ob košnji pa so nazorno pokazali v okolju, ki je za tisti čas značilno. Posebej so želeli opozoriti na pogostitev gostov, ki jo v Lučah pripravijo vsako leto. Pri tem so obudili iz pozabe jedi kot, mohovt, obrnjenk, masovnek in druge.

Trije citraši so razveselili obiskovalce sejma že kar ob otvoritvi, takrat pa so tudi predice pokazale svojo spretnost na kolovratih. Povsem jasno je, da so se organizatorji oddolžili domiselnim Lučanom. Posebna ocenjevalna komisija jim je dodelila najvišje priznanje – diplomo z zlatimi vilicami. Povabili pa so jih tudi k sodelovanju za v naprej. V Lučah so sklenili, da bodo sodelovali na prireditvi „Vesela jesen", saj morajo med letom pripraviti svoje, že tradicionalne razstave in prikaze v domačem kraju. Udeležba turističnega društva Luče v Mariboru pomeni veliko uveljavitev našega turizma, saj so sodelovali na tiskovni konferenci, tako, da se je o dolini in Lučah tiste dni kar veliko govorilo. Požrtvovalni turistični delavci, ki že nekaj let uspešno vodijo društvo v Lučah so pripravljeni tudi v naprej sodelovati za dobro doline in kraja, vendar pogrešajo tesne vezi v okviru občine, ki bi povezovala vsa turistična hotenja v skupno ponudbo.

Kurirčkova pošta

Kurirčkova pošta je z Gneča v naši občini po skrivnih poteh potovala po znanih kurirskih stezah prek Nazarij, Prihove, Rečice, Ljubnega, Radmirja, Bočne, Šmartnega, preko Rovt na partizansko Dobrovlje na Čreto. V kulturnih programih učencev osnovnih šol, ter borcev, ki so obujali spomine na težke vojne dni. Na partizanskih Dobrovljah, pri spominskem obeležju legendarne bitke štajerskega bataljona 26. oktobra 1941, so učenci osnovne šole Šmartno ob Dreti predali kurirčkovo pošto učencem osnovne šole Vransko. Slednji so tudi izvedli kratek kulturni program. Prvoborec Vlado Košir se je zahvalil učencem osnovnih šol mozirske občine za požrtvovalnost pri prenašanju pošte. Spomeničar Ludvik Zupanc – Ivo udeleženec bitke na Čreti, pa je spregovoril o poteku bitke ter o borbenih Dobrovljah, predvsem o velikih zaslugah prav mladih kurirjev pri prenašanju važne pošte za enote in poveljstva NOV.

Pripadniki teritorialnih enot iz Mozirja so ponazorili prvo frontalno bitko Štajerskega bataljona v kateri so bili Nemci poraženi in začasno pregnani. Ta prikazana bitka je mnogim, predvsem borcem osvežila težke spomine na čase NOB, mladim pa prikazala herojsko pot borcev med vojno.

FRANC OMLADIČ

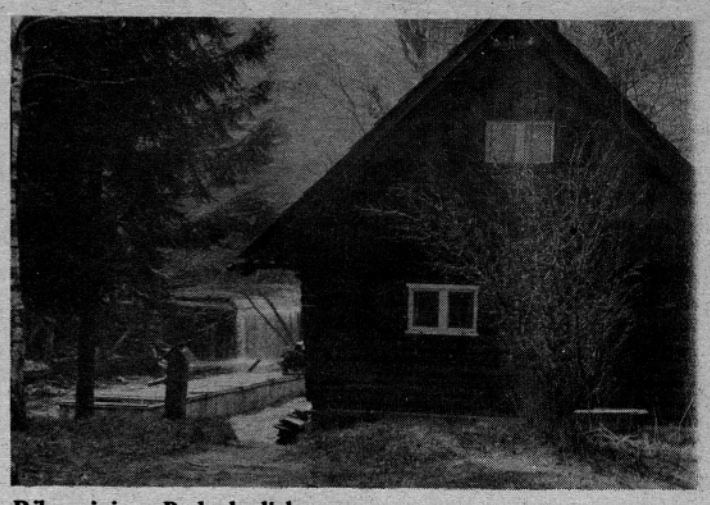

Ribogojnica v Podvolovljeku

Ribogojnica Podvolovljek

Pred letom 1956 je ing. Mirko Mikuž iz Celja predlagal gradnjo ribogojnice ob Lučnici v Podvolovljeku. Znano je, da je ta voda izredno primerna za gojitev potočne postrvi. Njena temperatura je pozimi in poleti skoraj enaka, kar ustreza pogojem za te namene. Takrat je ribiška družina iz Celja sklenila načrt uresničiti in tako stoji od leta 1956 dalje ob Lučnici lična stavba z vsemi napravami, ki so za gojitev rib potrebne. Ta zanimiv, hkrati pa tudi odgovoren posel opravlja že leta dolgo Leopold Supin iz Luč. Sam pravi, da je rad med ribami in da je na to delo zelo navezan.

Letos bo sicer manj zaroda, ker je bil odlov plemenk zaradi neugodnega vodostaja slabši. Ko namreč v oktobru, oziron začetku novembra vsakega le opravijo odlov plemenk v Lu nici, sledi osmukanje. Ikre, jih tako dobijo, vložijo nato posebna korita (valilniki). vsakem od korit jih je kaki 10.000. Preden so živali godne za prenos v naravn okolje seveda še traja in je dos dela. Naročil, oziroma potreb j veliko. Vendar bodo v tem let uspeli posredovati le kaki 90.000 zaroda, dasiravno j zmogljivost ribogojni 300.000. Že sedaj čakajo Šempetru, Štorah, Podčetrtk Šoštanju in na Ljubnem n zarod iz Podvolovljeka, da bi g vložili v gojitvene vode. Pa s to. Zelo zanimiva je kronika; k jo pišejo od samega začetk gojitve v ribogojnici.

Mojster stilnega pohištva

Nekoč je veljalo za imenitno, če so bili pohištveni komadi lepo okrašeni. Pozneje to ni bila več moda. Časi se spreminjajo in z njimi tudi okusi in želje ljudi.

Ljubim svoje delo

Oprema v hiši je bila že nekdaj tudi okras. V prejšnjih časih je bilo nekaj zelo dobrih mojstrov rezbarjev v naši dolini. Zato ni čudno, da je še danes marsikaj iz njihovih delavnic ohranjenega. Sem sodijo naprimer vhodna vrata, ki so velikokrat tudi rezbarsko delo. Ta obrt je dolgo ostala v ozadju pozornosti, vendar je sedaj zopet čas, ko se ljudje v večji meri ozirajo po rezbarskih izdelkih. Naj gre za okvire, pohištvo ali druge predmete.

V Nazarjih dela mojster Alojz Prepadnik stilno pohištvo. Začel je kot mizar na Ljubnem. Ko se je obrti izučil se je odločil za delo v Stillesu v Sevnici. Tam se je priučil rezbarstva. Pa ne morda kar mimogrede. Moral se je potruditi. Vendar delo ga je privlačilo in zato je tudi uspel. Danes se loti tudi zahtevnih del v svoji stroki. Seveda ni lahko. Saj gre za delo v določenem slogu, ta pa ima svoje zakonitosti. Treba je skrbno proučiti načrte, ali predloge, potem šele pride delo z lesom. Najraje oblikuje orehov les, ki pa ga primanjkuje. Zato si pomaga z bukovim.

Za zahtevnejše plastike pa najraje uporablja lipovino. Trenutno ima naročilo iz Ljubljane. Seveda je že marsikatera dela opravil tudi za naročnike v dolini. Žal pa ne zmore vsega. Saj ljudje vse bolj cenijo ročno izdelano pohištvo. Zato je naročil kar preveč. Zaenkrat dela sam.

Pravi da bo morda še koga priučil, vendar je njegova želja, da bi sin nadaljeval obrt. Nekatera dela opravlja po načrtih spomeniško – varstvene službe, za druge pa išče sam ustrezne predloge.

Mnogo mu pomagajo podrobni načrti posameznih predmetov. Naredil je posebno lep renesančni okvir, ki je bil razstavljen na Bavarskem, pa so ga tam tudi takoj odkupili. Zanimivo je njegovo delo, ne samo zato ker je lepo, pač pa tudi zato, ker mora biti ob ustvarjanju domiseln in vedno zvest izročilu časa v katerega spadajo posamezna stilna dela.

Zaslužen za ohranjanje kulturnih spomenikov

Mnogi obiskovalci naše doline ne hitijo mimo Radmirja, saj je marsikoga cilj prav ogled razstave mašnih oblačil v tamošnji cerkvi. To je ogleda vredna posebnost, ki niti v svetu ni pogosta. Veliko si je okoli ureditve in ohranjanja umetniških stvaritev v tej cerkvi prizadeval njen župnik Jože Falež.

Njegovi spomimi na Radmirje segajo v prva leta po vojni, ko je prišel v Radmirje in našel župnijsko stavbo v ruševinah, cerkev pa v slabem stanju. Sedaj po 33 letih delovanja v tem kraju, rad poudari, da je za to, kar imamo danes ohranjenega, zasluga predvsem krajanov, ki

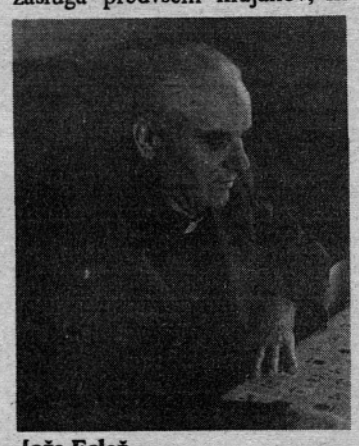

Jože Falež

so z vso vnemo pomagali pri obnovi. Pozneje pa je Kulturna skupnost občine Mozirje pripomogla k ureditvi zakladnice. Skromno ne omenja sebe prav v ničemer, dasiravno poznamo njegova prizadevanja za ohranjanje kulturne dediščine v cerkvi, ki so jo zgradili v 18. stoletju. Zakladi pa so se zbirali od 1730 do 1760. Rad pripoveduje zgodovino cerkve, ki jo dodobra pozna z vsemi potankostmi o posameznih predmetih iz zakladnice. Zanimivo je, kako se je navezal na kraj v katerem dela, pa čeprav je doma v okolici Maribora. Kot sam pravi, delo človeka priveže. Zelo obžaluje, da je v požaru marsikaj zgodovinskega zgorelo, ali pa tudi pozneje izginilo. Tako ni več kronike in drugih zapisov, ki bi omogočili temeljitejše raziskovanje preteklosti.

Vendar mu je uspelo mnogo zanesljivih virov o zgodovinskih dogajanjih v Radmirju zbrati, žal pa je bolehen in ne more pristopiti k pisanju obširnega opisa zakladnice in cerkve. Ta bi bil najbrže velika poslastica zahtevnejšim obiskovalcem, ki se ne zadovoljijo zgolj s površnim opisom preteklosti. Prav zanimivo je poslušati, ko pripoveduje podrobnosti o prevozu glavnega oltarja, ki je delo beneškega umetnika Rottmanna. Domačini so takrat pripravili 100 vprežnih vozil in jih poslali v Benetke po izgotovljen oltar.

Jože Falež je lansko leto prejel bronasto odličje OF za njegova vsestranska prizadevanja za kulturo in kraj. Kljub šibkemu zdravju je poln načrtov, ki bi jih rad uresničil. Želimo, da bi jih.

Združiti moči

Pobuda krajevne skupnosti Mozirje, da bi povezali društva v skupne cilje, kadar gre za napredek kraja, je naletela na dober odziv. Komisija za povezovanje med društvi pri krajevni skupnosti je v drugo sklicala predstavnike, da bi se skupaj dogovorili o delovnih načrtih posameznih društev. Marsikdaj delajo, sicer prizadevni člani tega ali onega društva tisto, kar je nekdo že opravil. Prav zato je potrebno več dogovarjanja in usklajevanja. Ivan Zupan, ki vodi to komisijo je predlagal, da v kraju poživimo skupne napore za prireditve, ki bi lahko privabile v Mozirje veliko ljudi. Seveda izvedba takšne naloge ne more biti skrb zgolj nekaj ljudi. Tu je treba moči združiti. Tako so se dogovorili, da bi že letos pripravili poleg košnje po starem in pustnih prireditev, še gornjesavinjski večer v Savinjskem gaju. To naj bi bila prireditev s katero bi prikazali nekaj, za kraj značilnih običajev, oziroma navad. Posamezna društva bi prevzela določene naloge za izvedbo programa. Dalje so se dogovorili posvetiti večjo skrb, da ne bo v bodoče gostinski del v gaju zaprt. To bi pomenilo zopet nazadovanje. Če bodo besede in obljube držale, potem lahko pričakujemo tudi v Mozirju več živahnosti, kar je že zaradi turizma potrebno. Sicer pa, na sploh manjka zabavnih prireditev!

O varstvu pred požarom

Na zadnji skupšini SIS za varstvo pred požarom so delegati potrdili zaključni račun za leto 1980. V razpravi je bilo večkrat poudarjeno, da je skupnost kljub skromnim sredstvom uspešno poslovala.

Najdlje so se delegati zadržali v razpravi programa dela in finančnega načrta za leto 1980.

Bolj si bodo prizadevali razširiti svojo dejavnost med množice in s tem uresničevali koncept družbene samozaščite. Pripravljali in ustvarjali bi pogoje za učinkovitejšo samoupravno povezovanje vseh zainteresiranih dejavnikov za varstvo pred požarom in si prizadevali za načrtnejšo aktivnost gasilskih organizacij in občanov na tem področju.

V svoj program so vnesli vse akcije, ki so zaradi posebnosti že običajne in ki jih SIS, kot tudi Občinska gasilska zveza z gasilskimi društvi redno vnašajo v svoje programe.

Pod zadnjo točko so razpravljali o najemu kredita pri Beogradski banki za obnovo osnovnih sredstev, ki so neobhodno potrebna za delovanje gasilskih društev.

IRENA BERLOŽNIK

S prirodo k novemu človeku

Naloga taborníkov je, da skrbimo za čisto okolje in zato smo tudi prevzeli geslo „S prirodo k novemu človeku."

Konec marca smo v Mozirju izvedli delovno akcijo in sicer smo pobirali odpadni papir, steklenice, železje in podobno. Ker ta dan nismo uspeli opraviti vsega dela, smo akcijo ponovili teden dni kasneje. Zbrali smo veliko materiala, ki ga bo naša industrija lahko koristno uporabila kot surovino. Verjetno smo s tem obvarovali marsikateri potok in gozd pred še večjim onesnaženjem.

Zahvaljujemo se vse, ki ste nam pri tej akciji pomagali in hkrati sprejmite opravičilo vsi tisti, ki ste se potrudili in pripravili material, mi pa ga nismo pobrali. Material ni bil na vidnem mestu, zato ga žal nismo videli.

Taborniki čete
VITO KREIGHER – JAN

Ribe v Ljubljano

Nekoč so si lastili najrazličnejše pravice le veleposestniki. Tako so bili lastniki lova na divjad in na ribe. Še se spominjajo starejši ljudje v Lučah in Podvolovljeku, kako so morali vsako leto pred veliko nočjo iz Lučnice loviti ribe za škofijsko kuhinjo v Ljubljani. Za to obvezo so bili zadolženi uslužbenci škofovskega urada v Lučah, ki je takrat bil na „Hribru". Treba je bilo uloviti 300 postrvi iz Lučnice. Logarji so pripravili posebno zaporo, otroci pa so s koli preganjali postrvi po strugi proti pasti. Nato so ribe shranili v posebnem bazenu pri upravi urada. Prenašali pa so jih v „putrihih" žive v Ljubljano. Peš, preko Volovljeka do prve železniške postaje na Kranjskem, od tam pa so z vlakom potovali naprej. Če pa je katera od rib poginila, so jo takoj povili v koprive, da je ostala sveža. Ti spomini segajo nazaj za kakih 50 let. Najbrže pa se je tako dogajalo veliko let nazaj!

Po skrivnih poteh

Zopet so oživele partizanske poti, oživela so skrivna pota partizanskih kurirjev, kateri so v času narodnoosvobodilne vojne bili nosilci važnih sporočil od vrhovnega vodstva partizanskih odredov in brigad, preko pokrajinskih in okrožnih vodstev do najnižje partizanske enote.

S to kurirčkovo pošto prenašajo mladi – pionirji in mladinci svoje, nas vseh iskrene želje našemu dragemu voditelju Jugoslavije tovarišu Titu, da bi čimprej ozdravel in še naprej vodil našo domovino.

Na Gneču je pozdravil nekdanji borec Franc Pogeljšek pionirje takole:

Preživeli borci pozdravljamo vas mlade pionirje – nosilce kurirčkove pošte z željo, da se v šoli kar najbolje učite.

Sporočilo NOB vam mladim naj glasi: „Ne dajte svoje svobode nikomur, nikoli in nikjer, varujte enakopravnost narodov in narodnosti, čuvajte bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, gradite samoupravni socializem, skupnost pobratenih narodov in svobodnih ljudi. Širite zamisli neuvrščenosti. Za njo se je zavzemal v največji meri tovariš Tito. Neuvrščenost je edino jamstvo za svetovni mir. Vi mladi ne smete nikoli pozabiti mrtvih junakov. Njih kosti so vgrajene v to našo svobodno stavbo – Titovo Jugoslavijo. Nikoli ne pozabite, kako se je to ljudstvo borilo za svoje otroke v vojni in jih s tem obvarovalo pred uničenjem. Brez borcev NOB ne bi mi danes slavili. Sovražnik nas je hotel uničiti. Vendar složni, pod Titovim vodstvom smo si priborili svobodo. Tako gradimo boljšo bodočnost nam in našim zanamcem.

Srečanje s Kristino Brenkovo

Ob podelitvi bralne značke nas je obiskala pisateljica Kristina Brenkova. Toplo smo jo pozdravili. Dolgo se je pogovarjala z nami. Postavili smo ji več vprašanj.

Povedala nam je, da piše največ dopoldne. Napisala je okrog 30 knjig. Prvo igrico je napisala o deklici Nanči, ki je vedno govorila resnico. Ljudje so se smejali na ves glas. To je bil njen prvi uspeh, ki ga je bila zelo vesela. Vprašali smo jo tudi, kje dobi zamisli za vsebino knjig. Odgovorila nam je, da dobi zamisli iz svojega otroštva in vsakdanjega življenja.

Kristina Brenkova je bila zelo prijazna. Takšnih srečanj si še želimo.

ANDREJ HELEŠIČ
OŠ Ljubno ob Savinji

Spomini

Obiskala sem Logarjeve sestre, da bi mi povedale kaj o vojni. Liza, Nežka in Milka so se kar umaknile, le najstarejša Mica, ki ima 76 let, se je opogumila.

Bilo je 28. oktobra 1942. Pred hotelom se je ustavil gestapovski kamion; vsi so ga imenovali Marica. Izstopilo je šestnajst Nemcev. Pri Logarjevih so imeli troje vhodnih vrat in k vsakim sta se postavila po dva gestapovca. Nekaj se jih je postavilo okoli hiše, nekaj pa jih je pridrvelo noter. Nas pet sester in brata so odgnali v sobo ter v nas namerili strojnice. Zagrozili so nam, da bodo ustrelili tistega, ki bi se premaknil ali kaj rekel. Tako smo stali tri ure, gestapovci pa so ta čas pretaknili vso hišo. Vse so razmetali, kar je imelo kaj vrednosti pa odnesli.

Mislili smo, da nas bodo pustili in odšli, toda zgodilo se je ravno nasprotno. Marš! se je zadrl gestapovec. Vsi smo se spogledali. Vedeli smo, kam! Na kamion, ki se imenuje Marica! Ko smo šli proti vozilu, sem se še enkrat ozrla proti svojemu domu. Postalo mi je tako hudo, da sem zajokala. Gestapovec, ki je to opazil, se je namuzal. Tokrat mi je postalo še huje. V kamionu nismo smeli spregovoriti niti besede. Peljali so nas v Celje, tam so nas sestre dali vsako v svojo celico, brata Jurija pa k skupini, ki so jo čez nekaj dni poslali v Dachau. Brata so tako pretepli, da so mu zdrobili štiri zobe. Videle ga nismo več vse do takrat, ko smo se vrnili domov. V Celju smo ostale dva meseca, ne da bi vedele druga za drugo.

Skupaj smo prišle šele v Mariboru, kjer so nas postavili v vrsto, da bi nas ustrelili. Niso nas, a ne vem, zakaj do tega ni prišlo.

Čez nekaj dni smo zvedeli, da nas bodo peljali v Auschwitz. Zavedale smo se, da nas čaka nekaj najhujšega, toda nismo obupale. 8. januarja so nas strpali v vagone, ki so bili namenjeni za prevoz živine. Od velike gneče smo se kar dušile. V Mariboru bi nam morali razdeliti t. i. zaporniško hrano, to je dve jabolki in dva koščka zapomiškega kruha. Prikrajšali so nas še za ta skromen obrok. Med vožnjo v Auschwitz je pomrlo veliko mojih sotrpink. Danes se mi zdi, da bi bila tudi jaz raje umrla, če bi vedela, koliko gorja nas je še čakalo. 13. januarja smo prispeli v Auschwitz. Že prvi dan so nas slekli do golega in nas nagnali v prostor, kjer je bilo mučno vroče. Tam smo se parili eno uro, da nam je po obrazu tekel znoj. Nato pa so nas nagnali ven, na 10 cm debelo ledeno ploščo. Ker smo bili goli, smo se tresli od mraza. Po treh urah mučenja smo lahko odšli v prostore, ki so nam bili namenjeni za spanje. Upale smo, da si bomo vsaj malo odpočile. Toda nobeni ni uspelo zaspati, kajti zeblo nas je tako, da smo kar drgetale. Pet nas je dobilo eno deko. Pomrlo je ogromno žena in deklet, med njimi tudi sestra Lenčka.

Čez nekaj dni je prišel paznik in nas z raznimi psovkami nagnal na dvorišče. Razdelili so nam obleke, ki so imele na rokavu prišite številke. Veliko žensk si je strgalo številke z rokavov, zato so nas zopet odpeljali na dvorišče. Postaviti smo se morale v vrsto in čakati, da nam vtisnejo številke v kožo. Tako nas je bolelo, da so nam po čelu drsele potne kaplje. Marsikatera se je od bolečin zgrudila. Od tega dne dalje smo bile le še številke, številke, ki smo čakale, da nas ustrele. Izvedele smo, da se Auschwitzu bližajo ruski vojaki in da bomo morale peš v taborišče Rawensbrueck.

Minilo je nekaj strahotnih noči, preden smo se odpravili v taborišče Rawensbrueck. Pot je bila strahotna. Žene in dekleta, ki so omagale, so postrelili. Zelo me je pretresel prizor, ko je neki gestapovec ustrelil izmučeno mater. Hči se ni hotela ločiti od svoje umirajoče matere, pa je ustrelil še njo. Zgrudila se je na tla pred gestapovca, ta pa jo je z vso močjo brcnil. Bilo je že toliko mrtvih, da smo tudi mi obupali, da bi prišli do konca.

Ko sem gledala te razorane obraze, mi je bilo slabo. V Rawensbrueck nas je prišla le peščica. Tu smo ostale dva meseca. Končno je napočil ta dolgo pričakovani dan, ko so javili, da se naj pripravimo za pot proti Romu pri Parlimu, od tam naprej pa domov. To je bila dolga pot. Vsak dan smo prehodile 30 km. Nismo omagale, kajti vedele smo, da gremo domov, svobodi naproti!

12. avgusta 1945 smo prišle domov. Doma nas je čakala onemogla mati, brat in požgan dom.

Tako je zaključila pripovedovanje ena od petih sester, Mica, in solza se ji je utrnila v očesu.

MONIKA SUHODOLNIK
OSNOVNA ŠOLA LUČE

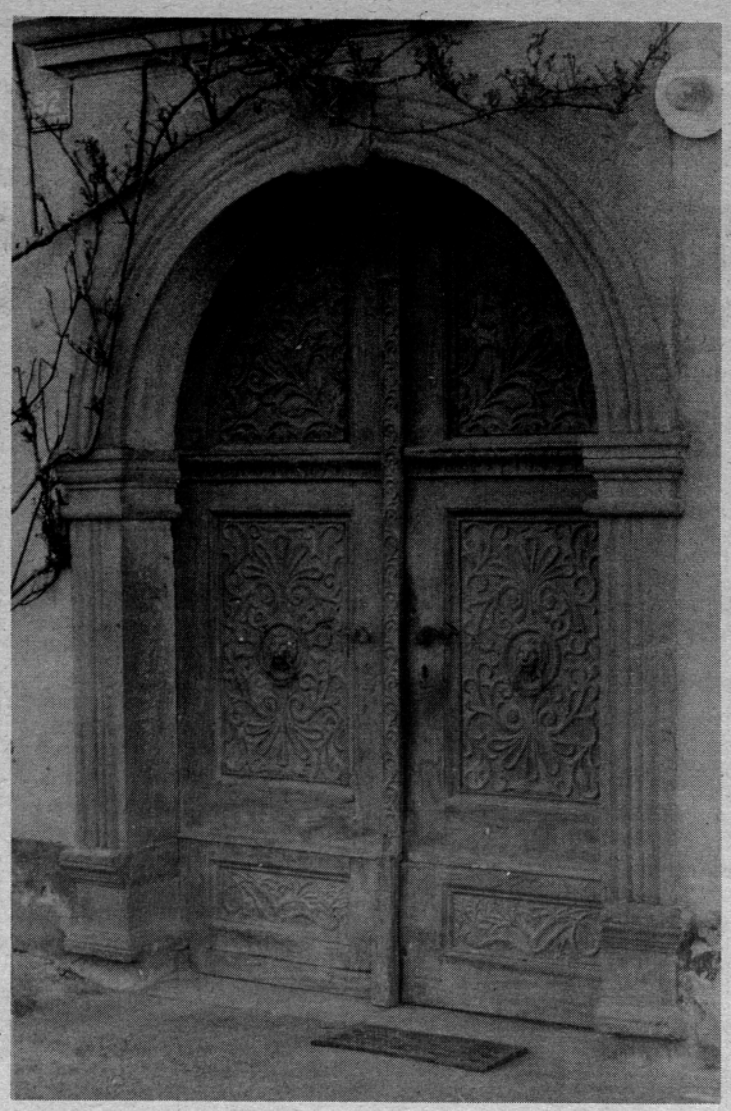

Mogočna vhodna Vrata župnišča Radmirje

Strelsko tekmovanje pionirjev

Na strelišču v Mozirju je bilo pionirsko občinsko strelsko tekmovanje s serijsko zračno puško pod pokroviteljstvom Občinske strelske zveze Mozirje.

Tekmovanja se je udeležilo sedem ekip z vseh osnovnih šol z območja občine. Najboljša je bila ekipa Osnovne šole Luče, ki je dosegla 306 krogov, drugo mesto je zasedla ekipa Osnovne šole iz Gornjega grada z 285, tretja pa ekipa z Osnovne šole iz Mozirja.

Med posamezniki je bil najboljši pionir Dušan ŽEHELJ z Osnovne šole Gornji grad, drugi Milan NAREKS z Osnovne šole Ljubno ob Savinji in tretji Metod ROSC z Osnovne šole Luče.

Prve tri ekipe in trije najboljši strelci so bili nagrajeni z diplomami.

Najuspešnejše bo republiška strelska zveza Slovenije izbrala za republiško pionirsko strelsko tekmovanje z zračno puško, ki bo aprila v Ptuju.

TONE MODRIJANČIČ

Veleslalom na Raduhi

Ob izrednem vremenu in dobrem snegu so se zbrali na Raduhi k letošnjemu tekmovanju v veleslalomu. Tega prireja prizadevno Planinsko društvo Luče že vrsto let. Aprilsko sonce je privabilo na to lepo planino kar 180 tekmovalcev, kar je preseglo vsa pričakovanja. Prišli so iz raznih krajev celjske regije in opravili zvečine odlično vožnjo. Organizacija je bila vsestransko dobra, kar so pokazali končni uspehi. Posebej so bili ponosni na to, da so tekmovalne dosežke merili elektronsko. Gorenje iz Velenja je dalo na razpolago naprave, ki so omogočale hitro ugotavljanje tekmovalnih časov. Prehodni pokal je priborila ekipa domačega planinskega društva. Tokrat so drugič uspeli. Ali bodo tudi v tretje?

Nove knjige v knjižnici Mozirje

1. LEPOSLOVJE ZA ODRASLE
Holt: MENFREYA, Kovič: in tedaj, kaj je dobro, Zidar: Pomladne vode Kolmanič: Sence na belih listih, Dolenc: Vampir z Gorjancev, Chesterton: Mož, ki je bil četrtek, Fast: Bobnarček, Zidar: Večno življenje, Nikolić: Jeklo in gobelin, Waestberg: Zračna kletka, Puzo: Norci umirajo, Doctorow: Rartime.

2. KNJIGE ZA MLADINO
Hopp: Čarodejna kreda, Bruckner: Sadako hoče živeti, Dolinar: Dvojne počitnice, Nekrasov: Prigode kapitana Vrungla, Kvonezin: Sajo in njena borba, Pa mi verjamete, Szabo: Ne božaj mačke proti dlaki, Szabo: Rojstni dan, Pečjak: Kam je izginila Ema Lauš, Zei: Tiger v stekleni omari, Hitrec: Smogovci, Lindgren: Detektivski mojster Blomkvist, Dolinar: Dnevnik Jureta Novaka, Zlata skledica, Župančič: Pomladna ladja

3. POLJUDNO–ZNANSTVENA LITERATURA
Ramovš: Plesat me pelji, Šelhaus: Stotnika sreče, Hermann: Davno pred Kolumbom, Hynek: Poročilo o NLP, Jamnik: Matematična statistika, Naša partizanska pesem, Gillette: Spolne variante, Paludan: Vezenje za vsakogar, Matematika, Železnov: Onstran Urala in Kavkaza, Štante: Indija – mit in resničnost

Čebelja bolezen razsaja

V zadnjem času se je pojavila že v neposredni bližini naših krajev ta huda bolezen, ki resno ogroža naše panje. Tako je nujno potrebna posebna budnost. Pričakovati je, da bo tudi v naših krajih napadla čebele. Zato je dolžnost vseh čebelarjev, da skrbno opazujejo čebelje družine, skrbijo za laboratorijske preiskave čebel, drobirja in zalege. Vsak najmanjši sum je treba takoj javiti veterinarski službi, ali čebelarskim preglednikom. Sleherni promet s čebelami mora biti podvržen strogemu veterinarskemu nadzoru. Posebej pa moramo preprečiti nekontroliran dovoz čebel v naša gozdna pasišča. Budnost in hitri ukrepi lahko preprečijo hude posledice!

Urednikova beseda

Pohvaliti je treba vnemo naših dopisnikov. Vedno več bralcev se oglaša. Tako je prav! Žal pa so tudi primeri, ko gre za nerazumevanje urednikovih težav. Tako se dogaja, da je na isti dan več prireditev v dolini, urednik pa je en sam. Zato je užaljenost, češ povabili smo te, pa te ni bilo, odveč.

Vedno znova prosim za sodelovanje, saj je na dlani, da nismo časopisna hiša, ki razpolaga s številnimi novinarji, ti pa zbirajo po terenu prispevke. To dejstvo imejmo v vidu, ko godrnjamo, da se o nekaterih dogodkih ne piše. Pišite tisti, ki kritizirate, pa bo bolje. Skratka, do sedaj še ni bilo poslanega prispevka iz vrst občanov, ki ne bi našel prostora v novicah.

Tudi tokrat naj bo moja želja – pišite več, oglašajte se in pomagajte, da bo glasilo zanimivejše. Gradivo za majsko številko pošljite do 18. maja na uredništvo.

Ne gre najbolje

Vedno znova trdimo, da smo turistična dežela, da imamo tovrstne izkušnje in seveda vabimo tujce v našo dolino na oddih in na izlete. Od uspehov preteklega časa se pač ne da živeti, zato bo treba hitro ukrepati, da se stvari glede naše turistične ponudbe postavijo na pravo mesto. Tako nekako so pojasnili namen sestanka, ki ga je sklicala komisija za turizem pri Izvršnem svetu občine Mozirje. Navzoči so bili predstavniki nosilcev dejavnosti in zastopniki turističnih društev. Slednjih je nekaj manjkalo, bolj kot to, pa je presenetilo, da ni nihče od Izletnika čutil za potrebno prisostvovati temu posvetu. Najprej je bilo ugotovljeno, da smo do krajnih meja razdrobljeni, ker se kaže v neorganizirani ponudbi na trgu in seveda v nepovezanosti doma. Eno in drugo je lahko in tudi je, usodno. Namreč, dolino je smatrati za celovito turistično območje. Se pravi, ni pametno ponujati posamičnih krajev kot turistična območja, ampak je treba ponuditi dolino z vsemi njenimi posebnostmi. Te pa moramo poznati in jih tudi pravilno predstaviti. Saj že davno ni več zanimivo za današnje motorizirane turiste bivanje na enem samem mestu. K temu je pripisati skrajno slabe vzporedne turistične objekte, kot so igrišča, bazeni, trgovina in gostinstvo. To vse je predpogoj zadovoljiti današnjega turista. Seveda, vključujemo tudi kmeči turizem v enakovreden člen celovite ponudbe. Potrebna je enotna recepcija, to že govorimo nekaj let! Pa kaj, ko vedno znova ugotavljamo stvari, ki so bile že leta nazaj jasne.

Tokrat je izvršni svet sklenil stanja do kraja proučiti in tudi ukrepati. Zato je bilo dogovorjeno, da je treba za zdaj oživeti Občinsko turistično zvezo, ki mora takoj postaviti program usmeritve, seveda v okvirih, ki bodo služili za podrobna proučevanja. Združiti mora napore vseh marljivih turističnih društev v dolini in se povezati navzven. Glede na potrebe in dejanske možnosti razvoja bo najbrž v bodoče treba pomisliti tudi na druge oblike združevanja interesov, pač takšne, ki bodo omogočale gmotno reševati nešteta vprašanja. Glede Golt je predstavnik Rdeče dvorane pojasnil, da bo gondolska žičnica maja na red, vendar pa še ni jasno, kdo bo prevzel gostinstvo v hotelu in koči. Pudaril je, da manjka širšega sodelovanja pri reševanju vseh vprašanj, pa sedaj tudi usposobitvi Golt. Jasno pa je, da bo turist, ki ga bo pripeljala gondola na Golte zahteval še kaj več! Prav tisti del ponudbe pa tare Rdečo dvorano.

Trgovina se gradi

Že večkrat smo poročali o prizadevanjih trgovskega podjetja Savinja, da bi v Mozirju zgradilo novo blagovnico. No, sedaj je tako daleč. Delavci Vegrada iz Velenja že postavljajo ograjo na gradbišču, stroji pa so prišli z delom. Končno je postalo res, kar so mnogi krajani že težko pričakovali.

Sedanje trgovinske zmogljivosti v občinskem centru so namreč že zdavnaj neustrezne.

Nevarnost za čebele

Vsako leto so na območju naše občine primeri zastrupitve čebel, ki so posledica nepravilnega ravnanja s kemičnimi sredstvi za varstvo rastlin.

Z umrljivostjo čebel, ni prizadet le čebelar, temveč tudi kmetijstvo kot celota, še posebno pa sadjarstvo. O pomenu čebelarstva, o vlogi, ki jo čebela opravlja kot glavni opraševalec cvetov in o uporabnosti njenih proizvodov v gospodarstvu, prehrani, zdravstvu itd., ni potrebno pisati, to je znano vsem.

Kemična sredstva za varstvo rastlin, ki so škodljiva za čebele, se ne smejo uporabljati na kmetijskih rastlinah, gozdnem drevju, okrasnih in zdravilnih rastlinah, kadar te cvetijo ali kadar se na njih pojavlja mana. Ta prepoved se ne nanaša na uporabo kemičnih sredstev na krompirju, vinski trti in hmelju.

Kot čas cvetenja se šteje čas odpiranja cvetov do odcvetovanja. Čebelam škodljiva se štejejo vsa kemična sredstva, ki imajo na embalaži oznako „strup za čebele“ ali pa so na kak drug način deklarirana kot strupena za čebele.

Kljub temu, da je bilo v lanskem letu takšno obvestilo objavljeno v „Savinjskih novicah" je bilo nekaj primerov zastrupitve čebel. Vse, ki uporabljajo škropivo prosimo, da upoštevajo določila odredbe, sicer bo proti kršiteljem uveden postopek o prekršku.

V. H.

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice" izhajajo mesečno — Izdaja SO in delovne organizacije občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik — Tehnični urednik Niko Kupec — Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 830-017 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje številka 5076-637-56 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20 .v mesecu — Stavek, filmi in prelom ČZP Dolenjski list Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.